

Vilniaus A. Mickevičiaus viešoji
biblioteka
Kraštotyros draugijos pirminė
organizacija

metraščiš

1981-iejį

Vilnius - 1982

Teksto autorės ir sudarytojos:

E.Skuodytė (skyriai:II,IV,VII-VIII,XI,XIV)

F.Sisaitė (Pratarmė,skyriai:I,III,V-VI,IX-X,XII-XIII)

Redakterė: D.Stanevičienė

Spausdino: M.Šatutytė

Dailininkas: R.Kepežinskas

Kuotraukos: Č.Montvilos,I.Tubaitės,A.Veniulis

Tiražas: 2 egz.

T U R I N Y S

Pratarmė.....	1
I. Bendrieji bibliotekos 1981-ųjų metų veiklos bruožai...	3
Pagrindiniai 1981 m. VVB darbo rodikliai (diagramos) tarp 4-5	
VVB darbuotojų 1981 m. socialistiniai išipareigojimai..	5
II. Fondų komplektavimas ir tvarkymas.....	6
III. Fondų saugojimas.....	9
IV. Skaitytojų aptarnavimas.....	10
V. Bibliografinė informacinė ir kraštotyros veikla.....	14
VI. Darbas su vaikais.....	18
VII. Metodinė veikla.....	20
VIII. Bibliotekos kadrai, Kvalifikacijos kėlimas.....	23
1981 m. pradėjo dirbti VVB (darbuotojų sąrašas).....	26
1981 m. išėjo iš VVB (darbuotojų sąrašas).....	27
IX. Partinės organizacijos veikla.....	28
X. Komjaunimo organizacijos veikla.....	30
XI. Profsąjungos komiteto veikla.....	32
XII. Kitų visuomeninių organizacijų veikla:.....	33
Gamtos apsaugos pirminė organizacija.....	33
Kraštotyros pirminė organizacija.....	34
XIII. Visuomeninis kultūrinis bibliotekos gyvenimas.....	36
XIV. Bibliotekos ūkinė veikla, materialinė bazė.....	39
Žymesnės 1981-ųjų metų VVB gyvenimo datos.....	41
VVB darbuotojų straipsniai ir straipsniai apie biblioteką 1981 m. spaudoje (bibliografija).....	43

Straipsnių iš "Czerwony Sztandar" iškarpos:

"Kto pomoże bibliotece?":.....	45
"Prace trwają".....	46
"Mickiewicza po litewsku".....	47
Apie bibliotekos teatro spektaklį "Bibliotekininkystė amžių vingiuose".....	48
Santrumpos.....	50
Iliustracijų sąrašas.....	51
Iliustracijos.....	52

P R A T A R M Ė

1981-aisiais metais Vilniaus viešoji A.Mickevičiaus biblioteka pradėjo ketvirtąjį savo veiklos dešimtmetį. Kartu su kitomis Lietuvos TSR viešosiomis bibliotekomis ji buvo įkurta 1950 metų rudenį, ir iki 1953 m. vadinosi sritine biblioteka. 1955 m. ryšium su Adomo Mickevičiaus 100-osiomis mirties metinėmis bibliotekai buvo suteiktas poeto vardas, paskatindamas plačiau komplektuoti ir propaguoti A.Mickevičiaus kūrinius bei literatūrą apie jį, taip pat kaupti dailės darbus A.Mickevičiaus tema.

Būdama viena didesniųjų miesto bibliotekų, paskutiniaisiais metais turinti pusės milijono knygų fondą, Vilniaus viešoji biblioteka atlieka nemašą darbą, kaupdama bei įvairiomis formomis propagodama literatūrą. Bibliotekoje sutelkta virš 18.000 skaitytojų. Didšiumą jų sudaro besimokantis jaunimas - aukštųjų ir specialiųjų vidurinių mokyklų moksleiviai. Per tris savo veiklos dešimtmečius biblioteka smarkiai išsiplėtė: padidėjo fondų apimtis (nuo 8.000 - 1950 m., iki 530.000 - 1981 m.) bei apsilankymų skaičius (nuo 27.000 - 1950 m., iki 130.000 - 1980 m.). Buvo įsteigti nauji skyriai (jaunimo, metodikos, kraštotyros, meno literatūros ir kt.). Išaugo bibliotekininkų kolektyvas (nuo 16 - 1950 m., iki 69 - 1981 m.). Pasikeitė bibliotekos materialinė bazė.

Nuo 1974 m. bibliotekai sumaniai vadovauja L.Pagirienė, direktorės pavaduotoja mokslo reikalams (nuo 1974 m.) yra D.Stanevičienė.

Gana plačiai ir išsamiai trijų dešimmečių VVB veikla nušviesta 1980 m. parengtoje bibliotekos istorijoje.¹

¹ Da mašinėle spausdinti jos egz. saugomi VVB, vienas perduotas į LTSR paminklų aps. ir kraštotyros d-jos fondą.

Svarbią pašintinę ir auklėjamąją reikšmę turi ir paprastesnė už istoriją, nereikalaujanti didesnio apibendrinimo, kiekvieno darbo kolektyvo "vienų metų gyvenimo ir veiklos istorija"² - t.y. metraščiо rašymas. Metraštis teikia šinių, faktų ir pavyzdžių apie kolektyvo darbą, karybinius ieškojimus, veteranų darbštumą, tradicijas ir kt. Juo gali naudotis darbo kolektyvo vadovai, propagandistai. Su metraščiu supažindinami svečiai, nauji darbuotojai.³

Pateikiamasis metraštis yra apibendrinta 1981 m. bibliotekos veiklos apžvalga, pirmasis šio pobūdžio VVB bibliotekininkų darbas. Bet kaip sako patarlė, "seribere seribendo, ^{dicere}dicendo" (rašydamas išmoksi rašyti, kalbėdamas - kalbėti). Rašant stengtasi laikytis metodiniuose nurodymuose keliamų reikalavimų.⁴ Svarbiausiais šaltiniais buvo aptariamųjų metų bibliotekos tiesioginio darbo (Apr. Nr.1. Byla Nr.737), socialinės raidos, taip pat partinės ir komjaunimo bei kitų visuomeninių organizacijų veiklos planai ir ataskaitos, komandiruočių įsakymai, įvairūs bibliotekos dokumentai, periodikos straipsniai, nuotraukos ir kt. Medžiaga dėstoma pagal pagrindines bibliotekos darbo sritis (fondų komplektavimas, tvarkymas ir saugojimas, skaitytojų aptarnavimas, bibliografinė informacinė veikla ir t.t.). Aptariama taip pat visuomeninių organizacijų veikla, visuomeninis kultūrinis bibliotekos gyvenimas. Pateikiami priedai (ilustracijos, periodikos straipsnių sąrašas ir kt.)

² Strumskis K. Nurodymai metraščiams rašyti. V., 1978, p.3.

³ Račkauskas K. Metraščių pašintinė ir auklėjamoji reikšmė. - Laikas ir įvykiai, 1980, Nr.10, p.8.

⁴ Žr.: t.p. Žebrytė J., Mituzienė B. Bibliotekų istorijos ir metraščiai. - Bibliotekų darbas, 1975, Nr.2, p.24-25.

I. BENDRIEJI BIBLIOTEKOS 1981-ųjų METŲ

VEIKLOS BRUOŽAI

Dešimtajame penkmetyje (1976 - 1980 m.) šalies bibliotekų veikla rėmėsi kompleksine bibliotekininkystės plėtojimo programa, numatyta TSKP CK 1974 m. nutarime "Dėl bibliotekų vaidmens didinimo komunistiškai auklėjant darbo žmones ir spartinant mokslinę techninę pažangą." ¹

Šį penketį bibliotekoms teks spręsti dar svarbesnius ir sudėtingesnius idėjinio politinio skaitytojų auklėjimo klausimus, dalyvauti sprendžiant socialinio - ekonominio tarybinės visuomenės vystymo problemas. ² Parengtos " Lietuvos TSR bibliotekų vienuoliktojo penkmečio raidos kryptys." Vienuoliktasis penkmetis paskelbtas bibliotekų kadru ugdyamo penkmečiu (išretinta mūsų). ³ Bibliotekininkų švietimas 1981-1985 metais įsilies į bendrą ideologinių kadru mokymo sistemą, vadovaujantis TSKP CK nutarimo "Dėl tolesnio ideologinio, politinio auklėjamojo darbo gerinimo"(1979m.) reikalavimais. Pagrindinės bibliotekų kadru kvalifikacijos kėlimo formos bus dvi: mokymasis Respublikiniame kultūros darbuotojų tobulinimosi institute (įkurtame š. m. pavasarį Vilniuje) ir seminaruose. ⁴

Pirmaisiais XI-ojo penkmečio metais Vilniaus viešosios bibliotekos kolektyvas vadovavosi šalies penkmečio bei kolektyvo socialinės raidos planais, TSKP XXVI-ojo (1981 m.) ir LKP XVIII-ojo (1981 m.) suvažiavimų numatytais gairėmis, minėtaisiais 1974 m. ir 1979 m. TSKP CK nutarimais, taip pat kitais direktyviniais šalies ir respublikos dokumentais. ⁵

¹Žr. plačiau: Malašauskienė A. Dešimtajį penketį užbaigus. - Bibliotekų darbas, 1981, Nr. 5, p. 1.

²Serovas V. Bendras mūsų reikalas. - Bibliotekų darbas, 1981, Nr. 11, p. 2.

³Žr.: Malašauskienė A. Ten pat, p. 2.

Visuose darbo baruose buvo akcentuojamas deramas partijos suvažiavimų sutikimas ir priimtųjų nutarimų propaganda. Įvykdyti kolektyve prisiimti socialistiniai įsipareigojimai.⁶ Suvažiavimų garbei prisiimti ir įvykdyti papildomi socialistiniai įsipareigojimai.

Normalų šių metų bibliotekos veiklos ritmą trukdė remonto darbai.⁷ Tik vaikų literatūros, FBA ir dar keli skyriai, kuriems mažiausiai trukdė remonto darbai, įvykdė visus planus.

Gegužės 28-29 d. grupė LTSR valstybinės respublikinės bibliotekos darbuotojų susipažino su VVB veikla. Svarbiausias tikslas buvo patikrinti, kaip įvykdyti įsipareigojimai ir pasiūlymai, pateikti po 1977 m. analogiško patikrinimo. Bibliotekos archyve saugomoje pažymoje⁸ gerai vertinama prieš keturis metus duotųjų metodinių nurodymų įvykdymo organizacija, pabrėžiamas teigiamas direktijos kontrolės vaidmuo. Apibendrinta taip pat visų bibliotekinio darbo barų veikla, pateikta naujų nurodymų bei pasiūlymų. Apibūdinamos ir sunkios bibliotekos darbo sąlygos.⁹

Reikšmingas 1981 metų bibliotekos gyvenimo įvykis – Meno skyriaus įsteigimas. Skyriaus vedėja paskirta buvusi vaikų literatūros skyriaus vedėja R. Janauskaitė. Nuo balandžio mėnesio buvo gautos ir iki metų pabaigos remontuotos skyriaus patalpos. Lapkričio pabaigoje baigti komplektuoti skyriaus darbuotojai.¹⁰

Svarbesnieji šių metų bibliotekos darbe rodikliai ryškėja iš toliau pateikiamų diagramų.¹¹

⁴Dubčianskienė S. Bibliotekų kadrų kvalifikacijos kėlimas XI penkmeteje. – Bibliotekų darbas, 1981, Nr. 1, p. 1.

⁵Žr.: VVB 1981 metų darbo ataskaita. V., 1982, p. 1.

⁶Žr. p. 5.

⁷Plačiau žr. skyr. "Materialinė bazė. Bibliotekos ūkinė veikla", p. 39-40.

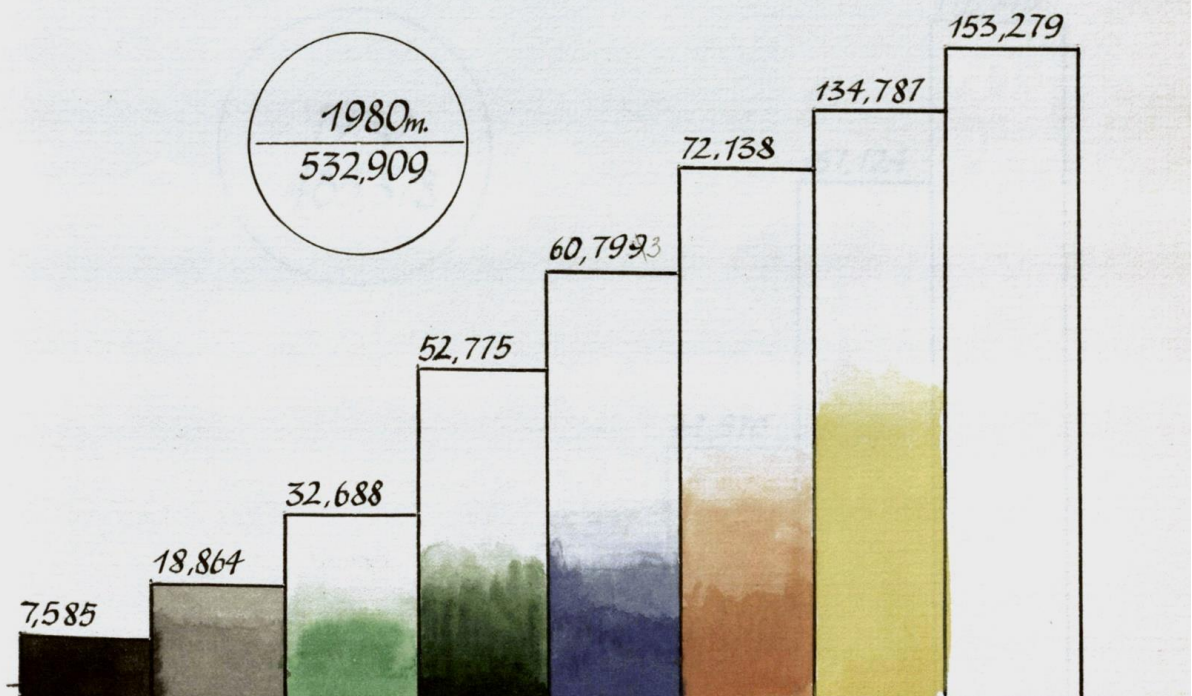
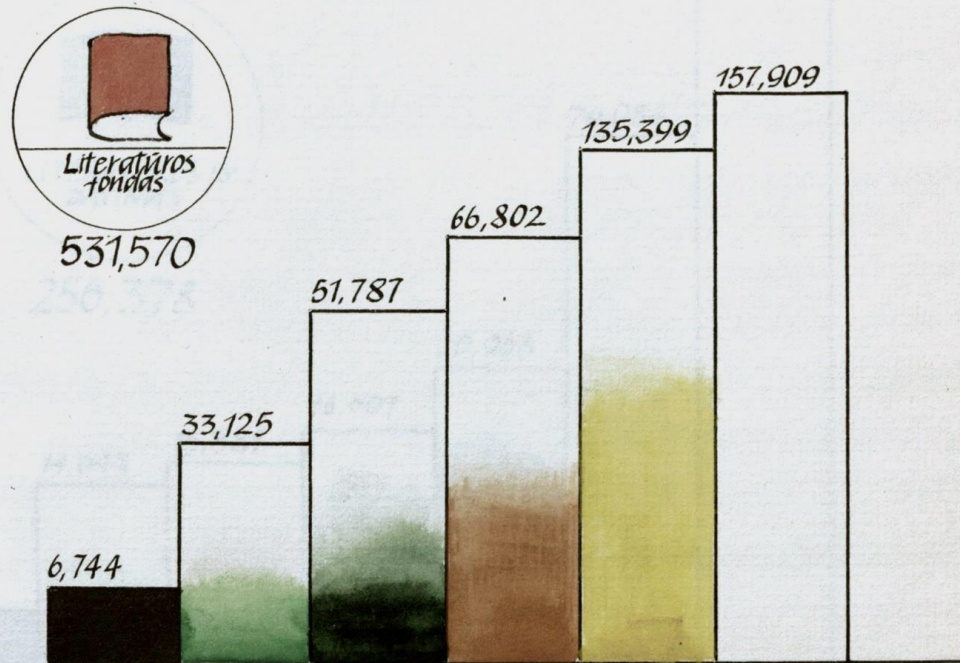
⁸Žr. 81.07.13 d. raštą Nr. 06/652.

⁹Plačiau žr. p. 39.

¹⁰Žr. 1981 m. b-kos ataskaitos, p. 38.

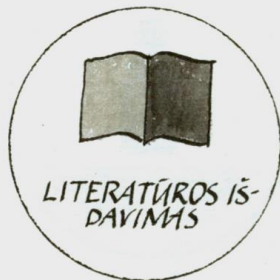
¹¹Plačiau žr. "Kontroliniai darbe rodikliai" – 1981 m. VVB darbe ataskaita, p. 3-7.

Pagrindiniai VVB 1981m. darbo rodikliai / diagramos/

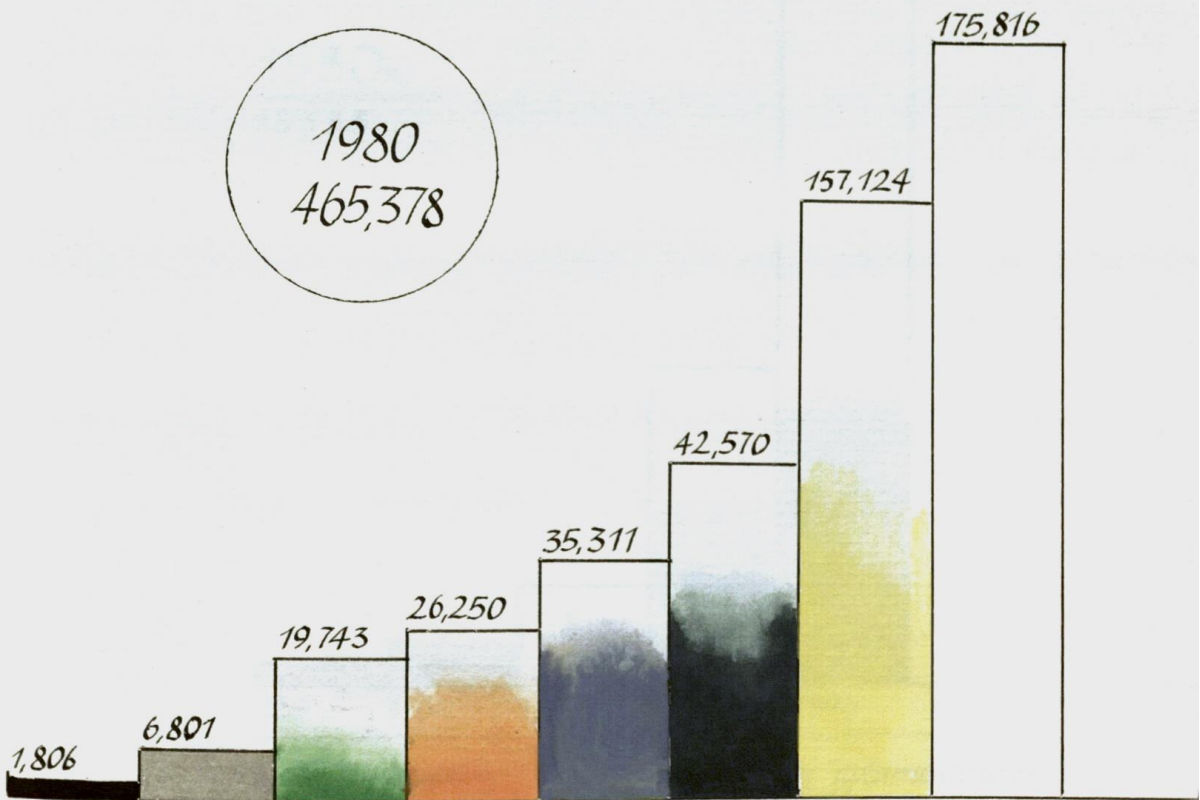
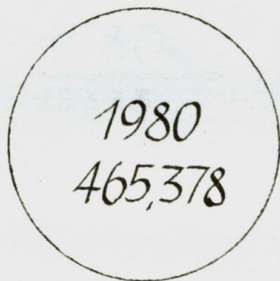
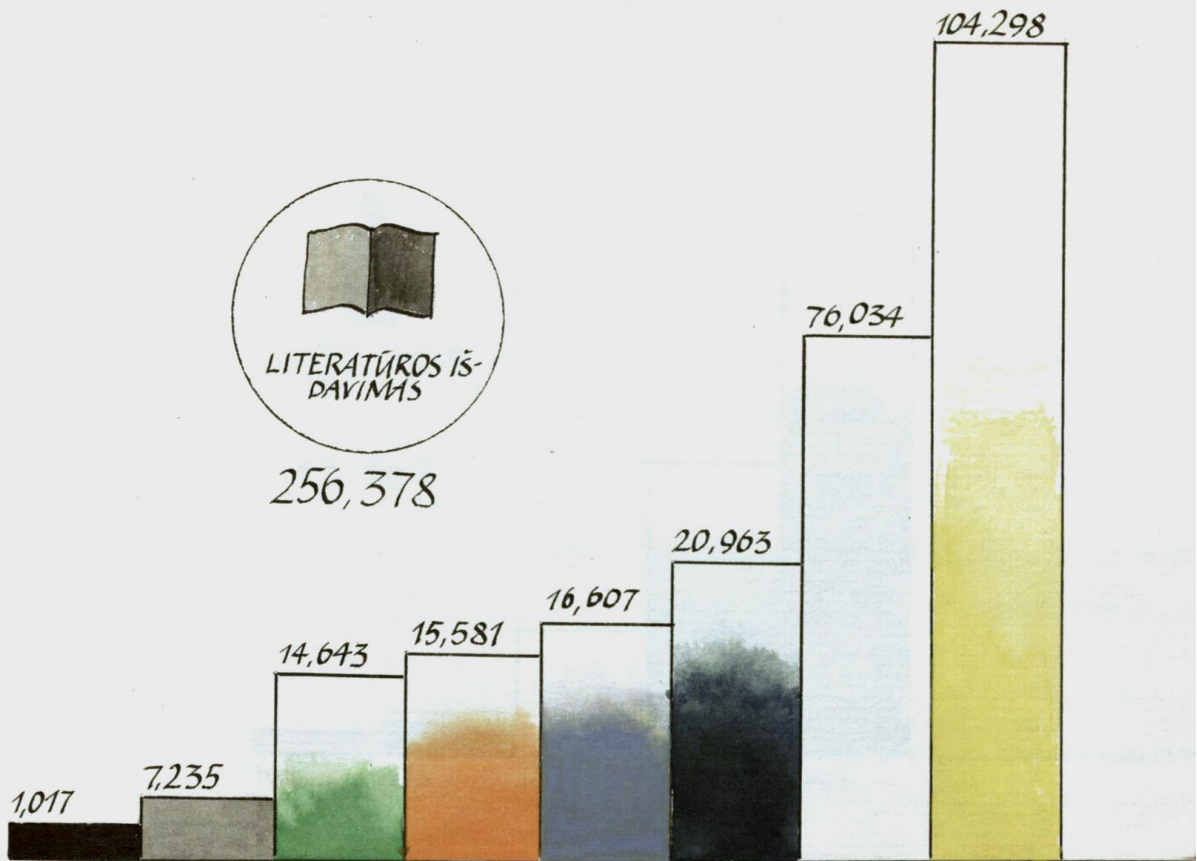

Bendras skaitomumas 19,4.
Per metus įsigyta 24,061 leidinys

- žemės ūkis
- menas, fizinė kultūra ir sportas
- literatūra ikimokyklinio amžiaus vaikams ir I kl. moksl.
- gamtos moksl. matematika, ateizmas, medicina, geografija
- kalbos ir literatūros mokslai
- technika
- visuom-politinė literatūra
- grožinė

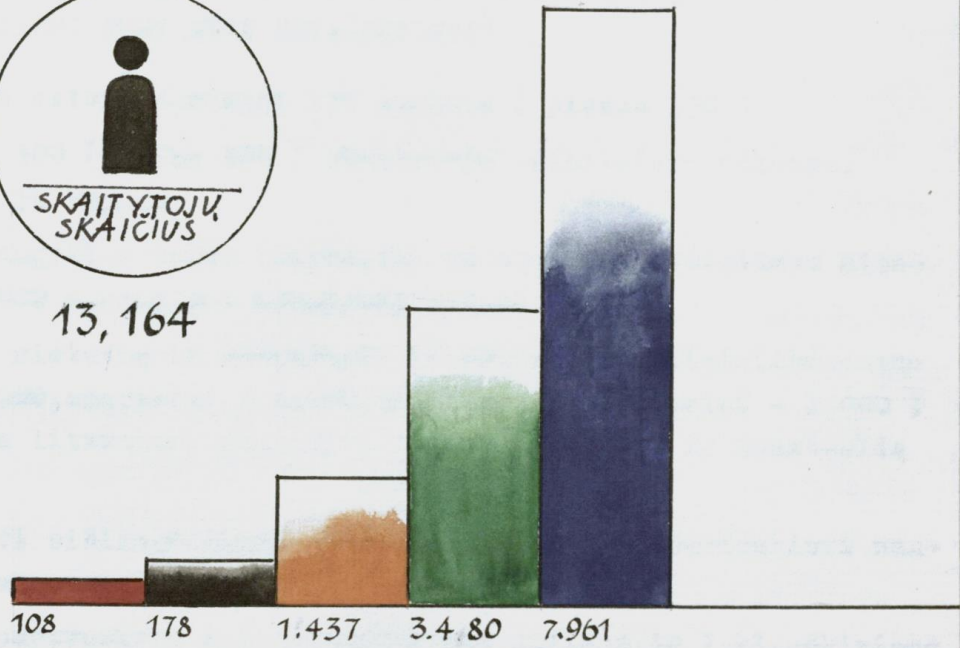

256,378

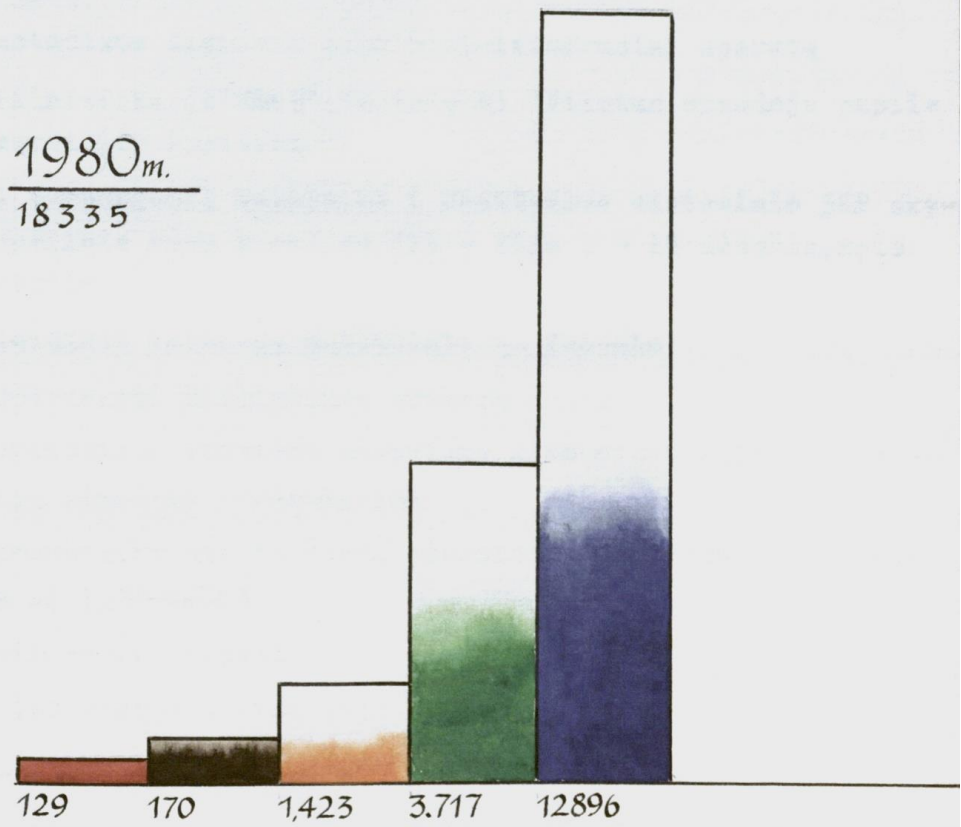

13,164

1980m.
18335

- kiti skyriai
- TBA
- vaikų literatūros sk.
- skaitytojų aptarnavimo sk.
- abonementas

BIBLIOTEKOS DARBUOTOJŲ 1981 METŲ SOCIALISTINIAI
Į S I P A R E I G O J I M A I ,
SKIRTI TSKP XXVI SUVAŽIAVIMUI¹

1. Skaityklos salėje surengti 137 parodas (planas 130)
2. Aplankyti 300 (planas 200) skaitytojų -skolininkų namuose, paimti iš jų knygas
3. Gerinti saugyklos darbo kokybę, iki 8% sumašinti neigiamus atsakymus (1980 m. neigiami atsakymai sudarė 9%)
4. Išimti iš rietuvių ir sutvarkyti 15.000 egz. spaudinių (Abonentui - 10.000, saugyklai - 4.000, bibliografijos skyriui - 1.000) Reikalinga literatūra papildyti fondus, pasenusią ir neaktualią -nurašyti
5. Pertvarkyti bibliografinės literatūros fondą, apipavidalinti naujus skirtukus
6. Iš esmės pertvarkyti A (ikimokyklinio amžiaus ir I kl. mokiniams skirtą) knygų fondą
7. Tvarkyti metodikos skyriaus pagalbinį-informacinį aparatą
8. Aprašyti vilnistiką iš "MBTE". Kartotekai "Vilnius spaudoje" papildomai aprašyti 100 kortelių
9. Papildomai suredaguoti katalogus (Skaityklos sisteminio ŽKP skyrių ir abėcėlinio rusų k. raidės Pl1 - Pl1a) - 18 dėžučių, apie 18.000 kortelių
10. Festinių leidinių katalogą sutikrinti su fondais
11. Iš esmės sutvarkyti bibliotekos archyvą
12. Sudaryti skaityklos skyriaus kiekvieno darbuotojo atliekamų darbo operacijų išsamias instrukcijas
13. Parengti abonemento atvirų fondų išdėstymo kompleksais projektą, po remonto jį įgyvendinti
14. Dirbti bibliotekos talkose
15. Dalyvauti lenininėje šeštadienio talkoje

¹ Žr. VVB archyvo Aprašą Nr.1, Šylos Nr.736, p.16-17.

II. FONDU KOMPLEKTAVIMAS IR TVARKYMAS

Fondu komplektavimui, jų atnaujinimui kasmet bibliotekai skiriama apie 60.000 rublių. 1981 metais biblioteka įsigijo 24.601 egz. 8.059 pavadinimų knygų. Pagrindinis komplektavimo šaltinis (apie 90% gaunamų knygų kiekio) buvo Respublikinis bibliotekų kolekto-rius, kita knygų dalis įsigyta iš knygynų, gauta mainais arba grašinta skaitytojų pamestųjų vietoje. Komplektuojant bibliotekos fondus, orientuojamasi į pagrindinį skaitytojų kontingentą, kurį sudaro studentai ir moksleiviai. Siekiant padidinti programinės, mokomosios, taip pat literatūros, batinos aukštųjų mokyklų studentų kursiniam ir diplominiams darbams parengti, kiekį, 1981 metais buvo numatyta paspartinti Vilniaus Valstybinio universiteto šinybinių leidinių įsigijimą, perkant juos tiesiog iš VVU knygyno. Platus šinybinių, specialiųjų bibliotekų tinklas apsprendė Vilniaus viešosios bibliotekos abonemento - vieno didžiausių abonementų mieste humanitarinį literatūros komplektavimo profilį /visų pirma šiame skyriuje/. Šiuo metu humanitarinės literatūros kompleksas (4, 8, 6r., 7 skyriai) sudaro 50% viso bibliotekos fondo; grožinė literatūra - 35% viso esamo fondo.

Komplektuotojai 1981 metus laiko ta riba, nuo kurios smarkiai sumažėjo bibliotekose gaunamų knygų egzemplioriškumas. Tai liečia, visų pirma, sąjungines leidyklas, kurios VVB užsakymus knygoms įvykdė 50-60%. Labiausiai "apkarponas" "deficitinių, madingų" knygų egzempliorių kiekis: neretai po vieną egzempliorių gaunama nuotykinų kūrinių, populiariausių rašytojų knygų.

1981 metais buvo iš dalies reorganizuotas meno literatūros komplektavimas. Kaip jau buvo minėta, šiais metais bibliotekoje steigėsi meno skyrius. Meno literatūros fondai buvo pradėti kaupti dar 1977 metais iš įvairiausių šaltinių, tačiau daugiausia - iš Vilniaus, Maskvos, vėliau Leningrado antikvarinių knygynų. Laikiniai saugomi (ir

išduodami skaitytojams) jie buvo spaudinių saugojimo skyriuje. Įsteigus meno skyrių, nutarta komplektavimą iš antikvarinių knygynų perduoti šio skyriaus šinion, kartu atkreipiant dėmesį į tai, jog būtina daryti didesnę leidinių atranką, daugiau komplektuoti leidinių atspindinčių XX amžiaus meną. 1981 metais rugsėjo mėn. skyriaus vedėja R. Janauskaitė vyko į Leningradą su tikslu užmegzti pastovius ryšius su mieste antikvariatais. Kelionės tikslas buvo pasiektas. Dar daugiau: nuo 1981 metų Leningrado antikvarinis knygynas "Staraja kniga" siunčia į Viešąją biblioteką sąrašus knygų, kurias jis siūlo įsigyti. Šie sąrašai operatyviai peršifurimi ir telefonu informuojama, kokių leidinių bibliotekai nereikia (reikalingų leidinių šiuose sąrašuose paprastai būna daugiau, nei nereikalingų). Iš Leningrado antikvariatų meno skyrius gavo daug vertingų ir įdomių leidinių. Viena jų sukaupta medžiaga atspindinti rusų modernistinį meną, pradedant V. Majakovskio poetine kūryba ("Russian avangard"). Įsigytas turtingas ir neįprastai išleistas leidinys, pristatantis japonų taikomosios dailės pasiekimus - "Katalog vystavki japonskogo iskusstva" ir daugelis kitų spaudinių (knygų).

Meno skyriaus leidinių einamojo komplektavimo ir visų leidinių tvarkymo darbai palikti spaudinių tvarkymo skyriaus kompetencijai. Dėl to iškilo papildomų sunkumų skyriaus darbuotojams: šalia tradicinių užsienio kalbų, kurių mokoma mūsų vidurinėse mokyklose (anglų, vokiečių, lenkų) tapo būtinybe suprasti ispanų, prancūzų, ypač italų kalbas. Didelę paramą skyriui šia prasme teikia V. Gudlevičiūtė - filologė, anglų kalbos specialistė; skyriaus darbuotojai neretai konsultuojasi įvairiais vertimų iš svetimų kalbų klausimais net su savo šeimų nariais (su Gensu - prancūzų k.), su bendradarbiais, naudojami žodynai, šinynai, kitais informaciniais leidiniais.

Tvarkant spaudinių fondus, 1981 metai ženklūs ir smarkiai išaugusiu nurašomų spaudinių kiekiu. Tiksliau kalbant, šiais metais

buvo pradėti ir numatomi tęsti ankstesniais metais planuoti rimtesni fondų valymo nuo pasenusios ar susidėvėjusios literatūros darbai. Tai, kad padidėjo spaudinių nurašymo kiekis, apsprendė keletas priešasčių. Viena iš jų - ankėtos spaudinių saugojimo skyriaus patalpos. Šiais metais nurašyta bei perduota kitoms įstaigoms ir organizacijoms apie 25.000 knygų ir kitų spaudinių.

III. FONDU SAUGOJIMAS¹

Šiais metais fondų saugojimo lentynas papildė 5.624 egz. naujų leidinių, gautų iš komplektavimo skyriaus. Buvo atnaujinamas senų knygų apipavidalinimas. Kaip ir kasmet, siekiant planuojamo fondų judėjimo rodiklių, buvo nurašoma pasenusio turinio bei susidėvėjusi literatūra (11.281 egz.). Dėl kritinės fondų saugojimo būklės (nepritaikytos lentynos ir patalpos) toliau buvo tęsiamas mažesnę paklausą turinčios literatūros štabeliavimas, t.y. dėjimas į rietuves. Kartu iš seniau sukrautų rietuvių buvo išimta ir peršiarėta beveik 10.000 knygų - iš jų apie 900 egz. sudėta į savo bibliotekos aktyvųjį fondą ir 22 egz. perduota Vilniaus miesto personalinių pensininkų pensionato bibliotekai.

Be abejojimo, svarbiausias fondų saugojimo skyriaus darbo tikslas - aptarnauti skaitytojus. Šiais metais buvo gauta 29.160 užsakymų, skaitytojams išduota 27.222 egz. leidinių (t.y. 93,35 % visų gautų užsakymų). Jau kelinti metai (nuo 1977 m.) atliekama įvairiapusė užsakymų analizė. Tirinama išduotos literatūros sudėtis pagal turinį (visuomeninė-politinė, techninė, grožinė ir t.t.), pagal kalbas, leidinių pobūdį (knygos, tęstiniai leidiniai, periodika). Taip pat buvo analizuojami neigiami atsakymai bei jų priežastys. Skyrius buvo įsipareigojęs, kad neigiami atsakymai sudarytų mažiau nei 8 % visų gautų užsakymų, faktiškai pasiekta 6,6 % .²

¹Plačiau žr. 1981 metų darbo ataskaitos, p.34 - 37.

²Žr. ataskaitos, p.52.

IV. SKAITYTOJŲ APŪSŪVIMAS¹

Mūsų bibliotekos skaitytojų kontingentą daugiausia sudaro jauni skaitytojai. 44% bendro skaitytojų skaičiaus - iki 21 metų amžiaus, turintys aukštąjį ar specialų vidurinį išsimokslinimą arba jo siekiantys, žmonės.² Darbininkija sudaro nešymią (6%) skaitytojų dalį. (Duomenys pateikiami skaityklos skaitytojų analizės pagrindu, tačiau jau keletą metų skaitytojų struktūroje esminių pakeitimų nepastebima, gali tik nešymiai keistis procento dydis). Tai apsprendžia ir pagrindines darbo su skaitytojais kryptis, atsi-
švelgiant į tai formuluojami pagrindiniai uždaviniai: operatyviai ir tiksliai surinkti reikiamą informaciją (tai ypač aktualu besimokantiems aukštesiose ar spec. vidurinėse mokyklose), greitai pateikti skaitytojui užsakytą leidinį, ugdyti skaitytojų skaitymo kultūrą, jų bibliografinį išprusimą. Nuo 1978 metų skaitykloje tiriamas jaunimo grupės (15 - 21 metų amžiaus) ir pedagogų grupės skaitymas. Duomenys atspindi šių grupių skaitytojų skaitymą tik viešojoje bibliotekoje, o kadangi tai nėra vienintelis jų (ypač pedagogų) skaitymo šaltinis, platesnių išvadų apie šių grupių skaitymą daryti nėra pagrindo. Vienok tyriamą medžiagą pateikia pagrindinius duomenis apie jaunimo ir pedagogų lektūrą, kurią jie skaito VVB, pagal tai galima koreguoti literatūros komplektavimą, formuoti aktualios literatūros fondo branduolį ir kt.

Ilgiau ar trumpiau 1981 metais buvo remontuojami visi skaitytojus aptarnaujantys skyriai. Nuo 1981 m. liepos mėn. dėl įlinkusių

¹ Apie darbą su vaikais, šr., p. 18-19; bibliografinis-informacinis aptarnavimas, p. 14-17.

² Statistinius duomenis šr.: VVB 1981 metų darbo ataskaita. V., 1982, p. 9.

lubų skaitykloje buvo perpus sumažintas vietų skaičius, nuo kovo mėn. abonemente ir jaunimo skyriuje buvo tik priimanamos skaitytojų grašintos knygos. Kai tapo visiškai aišku, jog šių skyrių remontas nurodytais terminais tikrai nesibaigs, birželio mėnesį buvo atnaujintas skaitytojų aptarnavimas. Į nedidelę abonemente skyriaus patalpą buvo suneštinaujausi ir labiausiai skaitytojams reikalingi leidiniai ir iki metų pabaigos šių skyrių skaitytojai bent iš dalies buvo aprūpinami reikalingiausia literatūra. Todėl ir pagrindiniai bibliotekos darbo rodikliai 1981 metais nebuvo įvykdyti: skaitytojų telkimo planas - 72%, apsilankymų skaičius - 56 %, spaudinių išdavimas - 55 %, bendras skaitomumas pasiektas 19,4 (planas - 25,5).¹

Suaugusiems skaitytojams literatūra populiarinama rengiant literatūros parodas (iš viso bibliotekoje šiemet organizuotos 266 parodos, iš jų 90 - literatūros naujienų). Daugiausia čia dirba skaitykla, nes abonemente sąlygų masiniam darbui dėl anksčiau minėtų priežasčių šiais metais nebuvo. Abonemento darbuotojams tai apmaudus faktas: 1980 metais šiame skyriuje buvo įtaigiai, įdomiai ir išradingai surengta nemaža parodų-peržiūrų, literatūros apžvalgų, keletas masinių renginių, kurių pagrindinis tikslas buvo sudominti VVB lankytojus masiniais renginiais, suburti aktyvių skaitytojų ir klausytojų branduolį. Vilniuje, kur tiek daug kultūros įstaigų, didžiulė renginių pasiūla, tai padaryti nėra lengva. Atrodė, jog pradėtas darbas duos norimą rezultatą: renginiai skaitytojams patiko, pradėjo rasti pastovių šių renginių lankytojų, keletas jų labai įdomių žmonių, tikrų literatūros gerbėjų. Tačiau darbas nutrūko, ir viską, matyt, teks pradėti iš pradžių.

¹Plačiau žr.: VVB 1981 metų darbo ataskaita. V., 1982, p. 3-4.

Skaitykloje nereta literatūros paroda (per metus jų buvo parengta 126) taip pat sudomindavo skaitytojus. Ypaš traukė akis jau tradicinio parodų ciklo "Iš pasaulinio meno lobyno" parodos. Šio skyriaus darbuotojų teigiamu, populiariausia buvo paroda, parengta P. Pikaso jubiliejui.

Nemaža dalis parodų nušvietė visuomeninius politinius metų įvykius. Minėtini parodų ciklai "Visada su liaudimi", "Taikos maršai", "Kovoti, degti, nenurinti", skirti Tarybų Sąjungos Komunistų partijos istorijai ir dabarčiai. Šie renginiai buvo suorganizuoti jaunimo grupės skaitytojams. Populiarinti TSKP XXVI bei LKP XVIII suvažiavimų medžiagą padėjo parodos "Dienos, įėjusios į istoriją", "Svarbiausias Partijos tikslas", "Iš LKP suvažiavimų istorijos" ir daugelis kitų. Bibliografijos skyriuje veikė ekspozicijos "Leniniu kursu", "Jaunimo auklėjimas", kraštotyrynė paroda "Iš čia slinda meno šviesa" (LTSR Dailės muziejaus 40-mečiui).

Abonemente, jaunimo skyriuje, nepaisant remonto darbų, buvo dirbama tiek su jaunimu, tiek su suaugusiais skaitytojais, nenutrūko pedagogų grupės skaitytojų aptarnavimas. Buvo suteiktos 43 skaitytojams individualios informacijos raštu apie juos dominančią profesinę literatūrą, sistemingai pildoma naujai gaunamos pedagoginės literatūros kartoteka, pateikta pedagogams reikalinga literatūra.

Norėtusi čia paminėti dar vieną bibliotekos darbo barą, atimantį daug jėgų ir laiko, bet ne visada duodantį norimus rezultatus. Tai bibliotekos skolininkų paieška ir kartais beviltiškos pastangos susigrąžinti vertingas ir reikalingas knygas į savo fondus. Per 1980 metus bibliotekai buvo įsiskolinę daugiau nei 2.000 skaitytojų, į fondus negrąžinta apie 3.000 spaudinių. 1981 metais bibliotekos remontas skolininkų skaičių dar padidino. 1981 metais parašyta apie 5.000 pirminių raginimų, 2.000 pakartotinių priminimų. Parašyti 38 laišakai į darbovietes apie itin nedrausmingus skaitytojus, apie

800 kartų skaubinta į namus, aplankyta 229 skolininkai namuose, iš kurių 161 atsiskaitė su biblioteka.

1980 metais VVB parengė dokumentaciją ir perdavė į teismą 56 skolininkus. Bibliotekos nuosteliai buvo kompensuoti (apie 90% šių skolininkų vienaip ar kitaip atsiskaitė su biblioteka), tačiau toks kelias reikalauja labai daug bibliotekos darbuotojų darbo sąnaudų, rengiant dokumentus.

Neretai leidiniai dingsta iš atvirų fondų, iš parodų, yra ša-
lojami, ypač dažnai išpjaustomi reprodukcijų albumai, įvairios sche-
mos iš populiarių radiotechnikos žurnalų, neretai išplėšiami ištisi
puslapiai šių vadovėlių, kitos mokomosios literatūros, tuo padaroma
nepataisoma žala bibliotekai. Bibliotekoje stiprinama skaitytojų
kontrolė, bet ne visada tai padeda. Ši bibliotekos problema kelia
svarbius skaitytojų kultūros ugdymo ir auklėjimo uždavinius.

V. BIBLIOGRAFINĖ INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS

V E I K L A ¹

Svarbiausias bibliotekos bibliografinio ir informacinio darbo aparatas sutelktas to paties pavadinimo skyriuje. Čia yra pagrindiniai knygų katalogai bei straipsnių kartotekos, sukauptas nemažas bibliografinės ir informacinės literatūros fondas. Tačiau ir kituose, skaitytojus aptarnaujančiuose skyriuose, šio pobūdžio veikla užima ne maža vietos.

Tenkinti skaitytojų informacinius poreikius padeda bibliotekos katalogai, taip pat nuolat papildomos ir tvarkomos kartotekos: periodikos straipsnių, teminė eilėraščių, katalogas "Naujos užsienio knygos", katalogas-kartoteka "Adomas Mickevičius", kraštotyros kartoteka "Vilnius spaudoje". Šiais metais pradėti sudarinėti taip pat Meno literatūros skyriaus katalogas ir straipsnių kartoteka.

Kadangi didžiausią bibliotekos skaitytojų dalį sudaro jaunimas, jam skiriamas ypatingas dėmesys visuose bibliotekos skyriuose. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje kasmet atliekama šios grupės skaitytojų išsami analizė, tiriamas lankomumas, skaitomumas, paraiškų pobūdis.² Jaunimo skyriuje parengta jaunimo grupės skaitymo interesų tyrimo ir individualaus darbo kartoteka. Bibliografijos skyriuje jauniems skaitytojams teikiamos individualios informacijos, konsultacijos apie biblioteką, skyrių, naudojamąsi katalogais ir kartotekomis. Nauja medžiaga vis papildomos kartotekos "Mūsų jėgos tau, Tėvyne", "Komjaunimas dailėj, dainoj, ekrane", "Kokią profesiją pasirinkti" ir kt.

¹Žr. "1981 metų darbo ataskaitos", p.8, 15-22. Apie šio pobūdžio darbą su vaikais žr., p.24-28. Apie parodas, žr. šio metraščio p.11-12.

²Žr. ataskaitos priedą: "Jaunimo grupės tyrimo rezultatų suvestinė", atlikta Z. Tiukšienės, p.59-60.

Tam tikras darbas dirbamas ir su švietimo bei kultūros darbuotojais. Skaitytojų aptarnavimo skyriaus darbuotojai tiria pedagogų grupės skaitymą.¹ Abonemento ir bibliografijos skyriuose teikiama individuali informacija - siunčiamos naujai gautų knygų kortelės (48 mokytojams). Bibliografijos skyriuje sudarinėjami taip pat literatūros sąrašai, kurie perduodami abonementui ir skaityklai, siunčiami į Mokytojų namų biblioteką. Abonemento skyriuje nuolat pildoma naujai gaunamos pedagoginės literatūros kartoteka. Šiais metais, kol buvo aptarnaujami skaitytojai (iki kovo mėnesio), abonemente buvo vis papildoma ir atnaujinama lentyna "Pedagogo kampelis."

Bibliografijos skyrius teikia informaciją LTSR "Žinijos" draugijai, Lietuvos TSR valstybiniam jaunimo teatrui ir Lietuvos TSR valstybiniam rusų dramos teatrui. Individualiai informuojami abonentai. Informacijai naudojamos signalinės informacijos kortelės (IRSI), biuletenis "Kultūra. Menas", literatūros sąrašai. "Žinijos" draugijai siunčiamos DOR serijos kortelės. Jomis taip pat naudojasi bibliotekos vadovai. Darbą su specialistais sunkina abonentų trūkumas, silpnas informacijos grįžtamasis ryšys, nėra dauginimo technikos.

Šiais metais bibliotekos skaitytojams padėta surasti atsakymus į takstančius klausimų, t.y. suteikta 7846 informacijos (planuota virš 13.000). Jų tarpe - 3.380 informacijų suteikta Bg skyriuje, 1379 - Sk., 300 - Ab., 70 - Kr. ir t.t. Ištyrus Bg skyriaus suteiktų informacijų pobūdį pagal tematiką, nustatyta, kad 49% klausimų sudaro visuomenės mokslų informacijos.²

¹Žr. darbo ataskaitos priedą: "1981 metų vidurinių mokyklų mokytojų skaitymo analizė", atlikta E. Kirilovos, p. 54-58.

²Žr. 1981 metų ataskaitos, p. 16.

Kaip ir kasmet buvo rengiamos teminės bei naujos literatūros apžvalgos (22).¹ Iš bibliografijos skyriaus parengtų apžvalgų galima paminėti: "Suvažiavimo numatytu keliu" (respublikos ekonomikos perspektyvos) (R. Garuolienė), "Kad gyvenimas nepraeitų pro šalį" (Jaunimo dorovinio auklėjimo klausimais) (M. Batutytė), "Poezijos skrydis" ("Poezijos pavasarių" apžvalga) (V. Kuklienė).

Zonos bibliotekoms, taip pat pagal organizacijų ir atskirų skaitytojų pageidavimus buvo rengiami literatūros sąrašai. Bibliografijos skyrius išsiuntė savo CBS bibliotekoms sąrašus: "TSKP-epochos protas, garbė ir sąžinė", "Žmonės ir papročiai", "Lietuvos dailininkai - premijų laureatai." Sudaryti taip pat vertingi sąrašai "Vestuvių papročiai Lietuvoje" (Bg.), "Lietuvos heraldika" (Bg.), "Vilnius X - ajame penkaetyje" (Kr). Turkmenijos TSR K. Markso valstybinės bibliotekos pageidavimu suregistruoti tarybinio laikotarpio turkmėnų literatūros vertimai į lietuvių kalbą (Bg, V. Vildžiānaitė). Surinkta teatro kritikės A. Girdsijauskaitės darbų bibliografija. (1972-1981 m.) (Bg, V. Vildžiānaitė). Rašytojo V. Petkevičiaus pageidavimu parengtas sąrašas "XIX a. pirmos pusės lietuvių apranga, buitės, papročiai" (Bg, R. Garuolienė). Už šį, gerai atliktą darbą rašytojas atsiuntė padėkos laišką, saugomą dabar bibliotekos archyve. 1981 m. išėjo iš spaudos bibliografinė rodyklė "Adomas Mickevičius: Literatūra lietuvių kalba." Viena iš šių darbo autorių - bibliografijos skyriaus vedėja K. Šiaudinienė.²

¹ Apie abonemento rengtas apžvalgas, žr. p. 11.

² Žr. leidinio recenziją: Ruzgas A. Mickevičius lietuvių bibliografijoje. - Bibliotekų darbas, 1982, Nr. 7, p. 35; Szostakowski J. Mickiewicz po litewsku. - Czerwony Sztandar, 1981, 12 sierp.

Be jau vardintų kraštotyros darbų (kartotekos papildymas, literatūros sąrašai, parodos, apžvalgos) reikia paminėti nemaža pastangų reikalaujantį, bet sunkiai skinantį sau kelią rodyklės "Vilnius.1966-1980 m." rengimą. Šiais metais buvo suklasifikuota sukauptoji medžiaga, ji taip pat papildyta šaltiniais iš LTSR valstybinės respublikinės bibliotekos topografinės kartotekos.

VI. D A R B A S S U V A I K A I S

Darbas su vaikais turi bibliotekoje gražias tradicijas. Sumaniai ir išradingai dirbama su jaunaisiais skaitytojais. Šienet vaikų literatūros skyriuje jų buvo 1.437. Kiekvienos anėiaus grupės aktyviausių ir turiningiausią literatūrą skaitančių skaitytojų nuotraukos iškabintos garbės lentoje. Kasmet geriausių skaitytojų nuotraukos renkamos ir dedamos į albumą.

Didelis dėmesys skiriamas individualiam darbui su skaitytojais. Šiam tikslui atliekama formuliary analizė. Išskirtos dvi skaitytojų grupės: "Skaitytojai, skaitantys ne savo anėiaus literatūrą" ir "Skaitytojai, besidomintys mokslo populiariąja literatūra." Sudaryta individualaus darbo metodika, kuria vadovaujasi skyriaus darbuotojai.

Per metus skyriuje sukomplektuota 2.358 knygos (1982 m. sausio 1 d. skyriaus fonde buvo 53.661 egz. spaudinių). Vienam skaitytojui tenka 17,5 knygų. Tvarkomi literatūros abėcėlis ir sisteminis katalogai. Taip pat nuolat papildomos bendroji ir teminė straipsnių kartotekos. Ne to, skaitytojams labai naudingos pionierijos maršo, kraštotyros ir proforientavimo kartoteka "Kuo būti?" Remiantis turimu bibliografiniu-informaciniu aparatu, šiais metais suteiktos 2.662 smulkios bibliografinės informacijos ir plačiau atsakyta į 55 užklausas.

Naudojamos įvairios literatūros ^{propagandos} formos. Iš parodų galima paminėti skirtąją V. Lenino mirties metinėms "Vainikas Leninui", TSKP XXVI suvažiavimui, Pasieniečio dienai, G. Isoko 50-mečiui, D. Defo 250-osioms mirties metinėms, rašytojų A. Venclovos, F. Dostojevskio jubiliejams ir kt. Taip pat buvo rengiamos knygų naujienų ekspozicijos. Pergalės dienai buvo organizuotas piešinių konkursas-paroda "Aš nenoriu karo." Konkurse dalyvavo IV-VI klasių mokiniai.

Populiarios yra literatūros apšvalgos ir viktorinos. 35-oje vidurinėje mokykloje buvo surengta teminė apšvalga "TSKP XXVI suvažiavinį pasitinkant." Salomėjos Nėries vidurinėje mokykloje geografinėi literatūrai propaguoti organizuota apšvalga "Į pasaulio kraštą." Tos pačios mokyklos aštuntokai dalyvavo viktorinoje "Ką žinote apie kiną."

Iš didesnių metų ^{renginių} mėginamas kompleksinis renginys "Ko duonelė rauda", surengtas 7-osios vidurinės mokyklos ketvirtokams. Ta proga veikė knygų paroda "Ką rugelis šneka?", vyko paroda - konkursas, viktorina "Ką žinai apie duoną", eilėraščių apie šėmę konkursas ir susitikimas su duonos gamintoja ^{J. Narmontaitė} ir dailininku J. Varnu. Dalis šio renginio, kaip pavyzdinė, buvo parodyta zonos vaikų skyrių vedėjų kvalifikacijos kėlimui skirtame seminare. Su Salomėjos Nėries mokyklos IV klasių moksleiviais aptarta V. Žilinskaitės knyga "Rabotas ir peteliškė." Vaikai skaitė ištraukas iš šio kūrinio, pasakojo labiausiai patikusius knygos epizodus, komentavo savo piešinius, susipažino su rašytojos biografija ir kūryba.

Neužmirštami ir patys mokytojai, tiksliau, būsimieji skaitytojai. Vaikų darželyje organizuojami garsiniai skaitymai iš ciklo "Ar žinai?" Sausio pradžioje bibliotekos darbuotojų vaikas Naujametinės eglutės metu surengtas literatūrinis karnavalas. Kiekviena kaukė turėjo apginti savo kostiumą eilėraščių, dainele ar pasirinkto literatūros herojaus monologu.

Lapkričio viduryje prasidėjęs remontas sutrukdė kai kuriuos planuotus skyriaus renginius.

VII. METODINĖ VEIKLA

1981 metais VVB buvo tobulinami metodinės veiklos organizaciniai klausimai. Šia prasme išskirtinos 2 pagrindinės kryptys, į kurias buvo sutelktas didžiausias metodikos skyriaus ir direkcijos dėmesys: 1) metodinio darbo koordinavimas tarp atskirų bibliotekos skyrių ir 2) neetatinių metodininkų parengimas metodinei veiklai. Numatyta (iš dalies pakeičiant ankstesniąją) kiekvieno VVB skyriaus darbo planavimo, atsiskaitymo už metodinę veiklą tvarka; metodikos skyrius numatė metų pradžioje pateikti kiekvienam skyriui konkrečius, suderintus ir pakoreguotus jų veiklos planus.

Pagal 1980 metais parengtą programą¹ vyko neetatinių metodininkų mokymas neetatinių metodininkų mokykloje. Užsiėmimų metu buvo akcentuota skaitytojų aptarnavimo organizavimo problematika zonos bibliotekose, pateikiama medžiaga iš metodinių išvykų, rekomenduojant ją, kaip šio klausimo darbe analizės metodikos pavyzdį, nusakyti pagrindiniai reikalavimai, keliami CB aptarnaujant skaitytojus muzikine literatūra ir įrašais bei kiti klausimai.

Neetatiniams metodininkams paskatinti buvo organizuotas VVB geriausio neetatinio metodininko konkursas, kuriame dalyvavo 21 darbuotojas; konkurse prizininkais tapo 6 neetatiniai metodininkai. Geriausiomis pripažintos jaunimo skyriaus vedėja O. Brąsgienė ir bibliografijos informacijos skyriaus vedėja K. Šiaudininė. Metų pabaigoje nugalėtojai buvo iškilmingai pasveikinti, jiems įteiktos atminimo dovanėlės.

Tačiau pagrindinis dėmesys, be abejojimo, buvo skiriamas darbui su zonos bibliotekomis. Į zonos bibliotekas organizuotos 47 išvykos, kiekviena CBS ^{biblioteka} aplankyta vidutiniškai 4,1 kartus. Dažniausiai buvo lankomi Ignalinos ir Molėtų rajonai (po 6 kartus), mažiausiai - Šalčininkų ir Širvintų (po 3 kartus).

¹ VVB neetatinių metodininkų mokyklos užsiėmimų programa.
Parengta 1980 m.

Bandoma ieškoti optimaliausio metodinių išvykų organizacinio sprendimo varianto. Nesant šiais klausimais teorinės medžiagos, pagrįstų praktinio darbo analize rekomendacijų, tenka tam tikra prasme eksperimentuoti ir, be abejojimo, mokytis iš savo klaidų, kaupti savo praktinio darbo patirtį. 1981 metais numatyta kiek pakeisti į metodines išvykas vykstančių grupių darbą: jei anksčiau buvo siunčiamos 2-4 žmonių grupės į CB, ta pati grupė paprastai vykdavo ir į kaimo filialus, dabar numatyta siųsti tokią ar didesnę grupę tik į centrinę biblioteką. Kaimo filialų darbo kontrolė ir metodinė pagalba daugiausia palikta etatinių metodininkų šiniui.

VVB darbuotojai parengė 18 pranešimų (perskaitė juos 26 kartus). Dalyvauta beveik visų zonos rajonų organizuotuose ketvirtiniuose seminaruose.

Gamybiniuose pasitarimuose (jų buvo organizuota 3) aptarti darbo organizavimo, ataskaitybės klausimai, darbo rezultatai ir tolimesnės zonos bibliotekų veiklos kryptys. Pažymėtina, kad VVB organizuojami gamybiniai pasitarimai yra daugiau mokomojo pobūdžio, patys rajonų atstovai mašai svarsto, analizuoja įvairius bibliotekinio darbo klausimus. Tuo tarpu viešosios bibliotekos darbuotojai, rengdami gamybinius pasitarimus, įdeda tiek pat darbo, kaip ir organizuodami seminarus.

VVB metodininkai 1981 metais parengė 8 metodinius darbus: 3 literatūros apžvalgas (žg), 3 rekomenduojamosios literatūros sąrašus (žg) ir 2 metodinius laiškus (Met.sk.). Pastarieji buvo skirti metodinio darbo gerinimui centrinėse bibliotekose. Tai "Metatinių metodininkų mokyklos organizavimas CB" ir "Kaimo filialo darbo frontalinio patikrinimo metodika."

Reikia pridurti, jog 1981 metais metodikos skyrius dirbo gana sunkiomis sąlygomis. Vykstant administracinių patalpų remontui, ilgą laiką šiame, labai ankštame kambarėlyje buvo prisiglaudę tai vieno,

tai kito skyriaus darbuotojai, kuri laiką patys metodininkai nu-
mavo vaikų literatūros skyriaus patalpas - taigi, apie daugiau
mažiau normalų darbą tuo laikotarpiu sunku kalbėti. Metų pabaigoje
(lapkričio mėn.) skyrius gavo naujas patalpas (20 m² vietoj ank-
tesnių 10 m²), persikraustė, tvarkėsi, stengėsi susikurti jaukesnę
aplinką.

VIII. BIBLIOTEKOS KADRAI. KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS.

1981 metais bibliotekoje dirbo 91 žmogus, be techninio personalo - 69. Priimta 8 nauji darbuotojai, atleista 15. Aštuoni darbuotojai paliko VVB kolektyvą dėl subjektyvių priešasčių, penki - dėl nepasitenkinimo socialinėmis buitinėmis sąlygomis, trys - dėl nepasitenkinimo socialinėmis ekonominėmis darbo sąlygomis. Viena iš pagrindinių kadru kaitos priešasčių buvo tai, kad biblioteka tik kas ketvirtį metų gauna po 1 butą, neturi bendrabučio, ne visus patenkina III kategorijos bibliotekos atlyginimai. Bibliotekos patalpos senos, tamsios, labai lėtais tempais vyksta remontas. Kadru koeficientas dabar yra 0,09. Tikimasi, kad po remonto, pagerėjus darbo sąlygoms, kadru kaita sumažės.

Darbuotojų kvalifikacinės charakteristikos gana aukštos. Dauguma tarnautojų (62,8%) turi aukštąjį išsilavinimą, specialųjį vidurinį išsilavinimą - 14,3%, bendrą vidurinį - 11,4%, nebaigtą aukštąjį - 7,1%. Specialistai bibliotekininkai sudaro 72,8%, vadovai - 24,3%, techniniai vykdytojai - 2,8% tarnautojų.¹ Daugelio, tiek pačių darbuotojų, tiek prašalaičių nuomone, suformuotas geras, draugiškas, išradingas kolektyvas, kuriame dirba daug įdomių, neretai talentingų žmonių.

Šiais metais keturi darbuotojai pažymėjo gražų savo darbo VVB jubiliejų: G. Usevičiūtė (tvarkymo sk.) - 15 metų, dešimtmetį darbuojasi bibliotekoje M. Šriubšienė (komplektavimo sk.), A. Švelnytė (registracijos sk.), G. Veniulienė (komplektavimo sk.).

Per metus iš bibliotekos išėjo 15 darbuotojų, priimti 8 nauji.

¹ Žr.: VVB kolektyvo socialinės raidos ataskaita. V., 1981 m., p. 1.

² Žr. toliau pateikiamas lenteles, p. 26, 27.

Iš pirmo švilgsnio atrodytų, jog rimtų pakitimų šia prasme neįvyko. Tačiau 1981 metai galėtų įeiti į bibliotekos istoriją dar ir kaip darbuotojų migracijos tarp bibliotekos skyrių metai. Pirmia, kūrėsi meno skyrius; būtent šių metų pabaigoje buvo jam renkamas darbuotojų kontingentas. Skyriaus vedėja buvo paskirta R. Janauskaitė, 7 metus vadovavusi vaikų literatūros skyriui. Meno skyrius, jo darbo specifika, jam sukaupti puikiausi fondai, be abejojimo, masinio daugelį bibliotekos darbuotojų. Todėl vedėjai pasirinkimas buvo nemažas, bet priimtos į skyrių buvo tik dvi bibliotekos darbuotojos: V. Kalneva, dirbanti anksčiau vaikų literatūros skyriuje ir R. Paliukaitė iš TSA sektoriaus. Gruodžio mėn. į skyrių buvo priimta A. Šlozberg.

Vaikų literatūros skyriui likus be vadovo ir išėjus V. Kalnevai, čia liko 2 vakuojančios vietos. Skyriaus vedėja buvo paskirta (1981 m. sausio mėn.) šio skyriaus aptarnavimo sektoriaus vyr. metodininkė M. Rudytė, 1981 m. vasario mėn. priimta G. Žemaitytė (Vilniaus kultūros mokyklos absolventė) ir gegužės mėn. - L. Ranonytė. Vietoj išėjusios į ilgalaikes atostogas R. Grubinovos liepos mėn. į skyrių buvo priimta E. Krikštanavičiūtė. Taigi skyriuje šiais metais dirbo pusė naujų darbuotojų.

Antras skyrius, kurį rimčiau palietė darbuotojų "migracija" - metodikos skyrius. Čia pasikeitė visi darbuotojai, išskyrus vedėją. D. Barkauskienę paviliojo ramesnis (bet tiek pat apokamas) darbas spaudinių tvarkyme skyriuje, V. Šikšnaitė-Kuklienė grįžo į bibliografijos skyrių, iš kurio buvo atėjusi į metodikos skyrių. R. Grašienė išėjo ilgalaikių atostogų; gegužės mėnesį skyrius visai istuštėjo - liko tik skyriaus vedėja. Laimė, tą patį mėnesį iš Švenčionių CB buvo pervesta J. Trafimovič, ir iki metų pabaigos skyriuje dirbo du darbuotojai vietoj keturių.

Bibliotekoje be jau minėtos kultūros mokyklos absolventės

G.Žemaitytės pradėjo dirbti viena VVU absolventė - D.Ulčinaitė, kuri buvo paskirta į TSA sektorį.

Dėl nenormalių darbo sąlygų remonto metu, išėjo iš darbo didžioji dalis valytojų.

1981 metais, pradėjus veikti Kultūros darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo institutui, kvalifikaciją jame kėlė 5 bibliotekos darbuotojai: Meno skyriaus vedėja R.Janauskaitė, šio skyriaus vyr. metodininkė V.Kalneva, Metodikos skyriaus vedėja E.Skuodytė, direktoriaus pavaduotoja mokslo reikalams D.Stanevičienė ir Vaikų literatūros skyriaus vedėja M.Rudytė. Respublikiniame kultūros darbuotojų seminare Midoje dalyvavo direktorė L.Pagirienė, direktoriaus pavaduotoja D.Stanevičienė ir menų skyriaus vedėja R.Janauskaitė. Šiauliuose vykusiam metodininkų seminare dalyvavo direktorė L.Pagirienė ir metodinio skyriaus vedėja E.Skuodytė. Į ten pat vykusią mokslinę konferenciją "Dėl šeimės akio specialistų bibliotekinio aptarnavimo ir MTI tarnybų darbe organizavimo" buvo išvykusi V.Kuklienė. Gegužės mėnesį respublikiniame Kultūros skyrių vedėjų ir CB direktorių pasitarime Kėdainiuose lankėsi direktorės pavaduotoja D.Stanevičienė. Ji taip pat buvo birnuose vykusioje konferencijoje komplektavimo klausimais. Į Telšiuose vykusį IV respublikinį seminarą bibliografinės kultūros ugdymo ir kraštotyros darbe klausimais buvo išvašlavusios K.Šiaudinienė ir W.Sisaitė, į Vilkaviškio CB - Z.Šraugienė. Da darbuotojai dalyvavo vaikų bibliotekų darbuotojų seminare Vilniuje (M.Rudytė ir V.Sieliūnaitė). Še, po vieną specialistą buvo išvykę sentis patirties į Šiaulių (W.Sisaitė), Kauno (K.Šiaudinienė) viešąsias bibliotekas, ir Jerevano centrinę biblioteką (R.Janauskaitė, L.Pagirienė).

Neetatinių metodininkų mokyklos užsiėmimus lankė 21 darbuotojas.¹

¹Žr. skyr. "Metodinė veikla", p.20.

Moskvos LŪPP ekspoziciją apžiūrėjo šiais metais D.Stanevičienė, Z.Jokimaitienė, V.Gudelevičiūtė.

Aukštosios mokyklos diplomus gavo spaudinių saugojimo skyriaus darbuotoja V.Pavlovič-Lauruvianec (VVPI) ir abonemento darbuotoja Z.Saldžiūnienė (VVU, filologijos fak.). V.Kalneva sėkmingai baigė Vilniaus kultūros mokyklą. Mokosi aukštojoje mokykloje D.Pavlovič (VVU, filologijos fak.) ir L.Ranonytė (VVU, filologijos fak.).

1981 m.pradėjo dirbti VVS

Eil. Nr.	Pavardė, vardas	S k y r i u s
1.	Grašienė Rima	Metodinis sk.
2.	Krištanavičiūtė Everdina	Vaikų literatūros sk., saugykla
3.	Lekarauskas Virginijus	Direktorius pavaduotojas šio reikalams
4.	Ranonytė Ligija	Vaikų literatūros sk.
5.	Šlozberg Aleksandra	Meno literatūros sk.
6.	Trafimovič Jelena	Metodinis sk.
7.	Ulčinaitytė Dalia	TSA
8.	Žemaitytė Gražina	Vaikų literatūros sk.

1981 metais išėjo iš VVB

Eil. Nr.	P a v a r d ė	Dirbo b-koje	Skyrius
1.	Andrašiūtė A.	1980.IX.1-1981.II.1	Kraštotyros sk.
2.	Silevičiūtė J.	1965.I.11-1969.VI.16, 1979.XII.3-1981.VIII.31	Meno sk., Darbu su jaunimu sk., Abonementas
3.	Didžgalvytė D.	1965.V.27-1973.IX.10 1973.XI.22-1981.VIII.1	Abonementas
4.	Kalvaitis V.	1980.XII.15-1981.XII.16	Dir.pavad.admi- nistracijos ir skie reikalams
5.	Kavalenke R.	1981.III.16- V.14	Abonementas
6.	Kisieliienė O.	1974.I.1 - 1981.IX.16	Valytoja
7.	Konecka-Justinovič M.	1972.XII.13-1981.VIII.1	Fondų saugojimo sk.
8.	Kotliar S.	1964.X.2-1981.I.1	Rabininkė
9.	Laurenčikaitė I.	1978.X.2-1981.IX.16	Valytoja
10.	Lukša M.	1979.I.2 - 1981.VIII.23	Rabininkė
11.	Midvikytė J.	1980.IV.1-1981.V.1.	Skaitytojų ap- tarnavimo sk.
12.	Rudytė R.	1978.VIII.1-1981.IX.16	Valytoja
13.	Sakalauskienė R.	1975.VI.26-1981.VI.4	Rabininkė
14.	Vildšianaitė V.	1978.VIII.1-1981.III.9	Sibliografijos sk.
15.	Židkova E.	1980.I.14-1981.VIII.23	Abonementas

IX. Partinės organizacijos veikla

Bibliotekos partinės organizacijos įskaitoje keturi komunistai: J. Deviatnikovas (buvęs Spaudinių saugojimo skyriaus vedėjas, dabar – pensininkas), M. Gensienė (Knygų tvarkymo sk.), T. Lobanova (sekretorė – mašininkė), L. Pagirienė (direktorė), kandidatė į TSKP narius D. Stanevičienė (direktorės pavaduotoja). Partinės organizacijos sekretorė (nuo 1974 m.) yra T. Lobanova.

Mors ir bādama negausi, bibliotekos partinė organizacija atlieka vadovaujantį vaidmenį kolektyve ideologiniame auklėjime bei gamybiniame darbe. Komunistai glaudžiai bendradarbiauja su komjaunimo organizacija, profsąjungos komitetu, liaudies kontrolės grupe. Kiekvienas narys (išskyrus J. Deviatnikovą) turėjo nuolatinis partinius įpareigojimus: L. Pagirienė atsakinga už darbą su komjaunuoliais, T. Lobanova – už visos organizacijos darbą, taip pat buvo visuomeninės tarybos narys prie Spalio rajono milicijos atamos punkto, M. Gensienė tvarkė prenumecatos darbus, D. Stanevičienė vadovavo agitkolektyvui.

Per ataskaitinį laikotarpį (1980-1981 m.) buvo organizuota 11 partinių susirinkimų, 4 iš jų atviri. Trys susirinkimai buvo surengti rekomenduojant partijos Vilniaus m. Spalio rajono komitetui. Susirinkimuose buvo aptarta TSKP CK lapkričio plenumo medžiaga, taip pat TSRS ekonominio ir socialinio vystymo 1982 m. valstybinio plano bei TSRS valstybinio biudžeto 1982 m. projektai. Buvo taip pat išklaustytos komunistų ataskaitos apie partinių įpareigojimų vykdymą. Svarstyti bibliotekos remonto klausimai, civilinės gynybos problemos, partinis-komjaunimo mokymas, socialistinis lenktyniavimas, partinės kontrolės grupės ataskaita, pasirengime rinkimams į vietas DŽDT ir rinkimų organizavimas, darbas gyvenamojoje vietoje. Daugelyje partinių susirinkimų dalyvavo bibliotekos skyrių vedėjai, profsąjungos vietos komitete, bibliotekos aktyvo, taip pat Spalio rajono komiteto nariai.

Bibliotekos komunistai stengiasi kelti savo idėjinį politi-
nį lygį. Du partinės organizacijos nariai lanko centrinį lektoriu-
mą prie "Žinijos" draugijos, klausosi paskaitų tarptautinių san-
tykių fakultete, vienas (D. Stanevičienė) lanko jaunujų komunistų
mokyklą prie partijos Spalio rajono komiteto.

X. Komjaunimo organizacijos veikla¹

Komjaunuoliai dabar sudaro jau trečdalią bibliotekos kolektyvo. Pirminėje organizacijoje - 21 narys (6 išvyko, 5 priimti). Vadovauja bibliotekos komjaunuoliams fondų saugojimo skyriaus darbuotoja A. Paltorokaitė. Yra sudaryti 4 sektoriai: ideologinis (ats. D. Kasiulytė - Šk.), organizacinis (ats. D. Pavlovič), kultūrinis (ats. R. Paliukaitė - TSA), gamybinis (ats. K. Laukonen-Stefanovič - Šg.). Be to, kiekvienas komjaunuolis turi ilgalaikius ar trumpalaikius įpareigojimus, asmeninius kompleksinius darbo planus.

Per ataskaitinį laikotarpį organizuoti 6 susirinkimai. Viename iš jų studijuota TSKP XXVI-oje suvažiavimo medžiaga (pasisakė R. Paliukaitė, D. Kasiulytė, A. Šternfain). Komjaunuoliai, atsiliepdami į suvažiavimo iškeltus uždavinius, nutarė: 1. Gerinti darbą su skaitytojais. 2. Aktyviai dalyvauti soc. lenktyniavime. 3. Aktyviai dalyvauti visose bibliotekoje organizuojamose talkose.

Liepos 14 dieną bibliotekos komjaunuoliai susirinko apsvaistyti, kaip vykdomas TSKP CK nutarimas "Dėl tolesnio ideologinio politinio auklėjimo darbo gerinimo." Susirinkime kalbėjo Bibliografijos skyriaus (A. Asauskienė), Abonemento (Z. Saldžianienė) ir skaityklos (D. Kasiulytė) komjaunuolės. Nutarta stengtis operatyviau propaguoti skaitytojams TSKP XXVI-oje ir LKP XVIII-oje suvažiavimų medžiagą.

Reikšmingas įvykis šių metų pirminės komjaunimo organizacijos gyvenime buvo lenininė įskaita (1981 m. vasario 5 d.). Susirinkime dalyvavo Vilniaus m. ir Spalio raj. komjaunimo komitetų nariai, bibliotekos partinės organizacijos sekretorė T. Lobanova. Kiekvienas komjaunuolis papasakojo apie asmeninių kompleksinių planų vykdymą, dalyvavimą socialistiniame lenktyniavime, savo visuomeninę politinę ir kultūrinę veiklą. Buvo atestuoti visi atsiskaitę komjaunuoliai.

¹ Remiamasi komjaunimo org-jos 1980/81 m. ataskaita ir susirinkimų protokolais.

Šiais metais bibliotekoje gimė nauja socialistinio lenkty-
niavimo forma "Geriausias Viešosios bibliotekos neetatinis metodi-
ninkas." Į šią veiklą aktyviai įsijungė ir komjaunuoliai. Nutarta
kasmet gruodžio mėnesį išaiškinti socialistinio lenktyniavimo nu-
gairėtojus komjaunuolius.

Komjaunuoliai nuolat kelia savo kvalifikaciją, mokosi. Iš 21
organizacijos nario 12 turi aukštąjį išsilavinimą, 1 mokosi aukšto-
joje mokykloje (D. Pavlovič). Bibliotekoje nėra nė vieno komjaunuolio
su viduriniu išsilavinimu.

Patys aktyviausi komjaunuoliai šiais metais buvo D. Kasiuly-
tė (Šk.), K. Laukonen (saugykla), R. Paliukaitė (TBA), A. Šternfain (abo-
namentas).

Patys aktyviausi komjaunuoliai šiais metais buvo D. Kasiulytė (Šk.), K. Laukonen (saugykla), R. Paliukaitė (TBA), A. Šternfain (abonamentas), kultūrinis mėninių darbas (pirm. L. Lickova - Abonamentas), kultūrinis mėninių darbas (pirm. D. Šarkauskienė, Petraitis, Valia Spandina, V. Šarkauskienė, J. Šarkauskienė) ir socialistinis draudimas (pirm. V. Vilokis, Šarkauskienė, bibliografinės sr.) komjaunuolių veiklai talkiausiai buvo R. Kasiulytė, I. Šarkaitė, J. Šarkaitė, A. Šarkaitė, R. Paliukaitė.

Patys aktyviausi komjaunuoliai šiais metais buvo D. Kasiulytė (Šk.), K. Laukonen (saugykla), R. Paliukaitė (TBA), A. Šternfain (abonamentas), kultūrinis mėninių darbas (pirm. L. Lickova - Abonamentas), kultūrinis mėninių darbas (pirm. D. Šarkauskienė, Petraitis, Valia Spandina, V. Šarkauskienė, J. Šarkauskienė) ir socialistinis draudimas (pirm. V. Vilokis, Šarkauskienė, bibliografinės sr.) komjaunuolių veiklai talkiausiai buvo R. Kasiulytė, I. Šarkaitė, J. Šarkaitė, A. Šarkaitė, R. Paliukaitė.

XI. Profsąjungos vietos komiteto veikla

1981 metai - tai pirmieji naujojo profsąjungos vietos komiteto, kuriam pirmininkauja A. Mačiulienė (Spaudinių tvarkymo skyriaus vedėja) darbo metai. Trejis metus (1977-1980 m.) profsąjungos vietos komitetui vadovavo energinga, išradinga pirmininkė M. Šriubšienė, todėl naujajam vietos komitetui svarbu buvo tęsti susiklosčiusias darbo tradicijas.

1980/81 metų kadencijoje naujasis vietos komitetas užsirekomendavo gerai, A. Mačiulienė subūrė veiklą aktyvą.

Vietos komitete dirbo 7 žmonės. Pirmininko pavaduotoja buvo išrinkta T. Grinkevičienė (Šk.). Dirbo 4 vietos komitete komisijos: gamybinio masinio darbe (pir. A. Staškienė, Spaudinių saugojimo skyriaus vedėja), kultūrinio masinio darbe (pir. L. Židkova, Abonementas), butų buities (pir. D. Šarkauskienė, Metodikos, vėliau Spaudinių tvarkymo skyriaus darbuotoja) ir socialinio draudimo (pir. V. Vildžiūnaitė, Bibliografijos sk.) komisijos. Komisijų veiklai talkininkavo E. Matulevičiūtė, I. Tubaitė, R. Grašienė, A. Lukša, R. Paliukaitė.

Komisijos rūpinosi bibliotekos gamybine veikla, visuomeniniu kultūrinio bibliotekos gyvenimo¹, darbuotojų poilsiu, jų buitinių sąlygų gerinimu. Šia prasme įsimintinas įvykis - komunalinio buto paskyrimas E. Vaičekauskaitei (Spaudinių saugojimo skyrius). Įsigyta talonų baldams, kilimams, patalynei, reguliariai buvo aprūpinami bibliotekos darbuotojai maisto produktais. (Tiesa, nusiskundžiama daviniuose gaunamų produktų asortimentu, jų kokybe).

1

Plačiau žr. metraščio medžiagą, p. 36-38.

XIII. Kitų visuomeninių organizacijų veikla

Visų bibliotekos visuomeninių organizacijų veikla tampriai susijusi su tiesioginiu darbu ir vyksta glaudžiai bendradarbiaujant su partine bei komjaunimo organizacijomis, profkomitetu, bibliotekos direkcija. Siekiama bendrų tikslų, organizuojami bendri renginiai. 30% bibliotekos darbuotojų yra kultūrinio darbe visuomenininkai.

Veblgų rezultatų yra pasiekusi, 1978 m. įkurta, bibliotekos **G a m t o s a p s a u g o s** pirminė organizacija. Pradžioje jai priklausė 19 bibliotekos darbuotojų, o 1981 m. jau buvo 25 nariai. Nuo pat įsikūrimo gamtosaugininkams sėkmingai vadovauja dabar meno skyriaus (anksčiau vaikų literatūros) darbuotoja V. Kalneva. Pagrindinis gamtos apsaugos organizacijos tikslas - įvairiapusiška gamtos apsaugos propaganda skaitytojų ir darbuotojų tarpe. Kasmet organizuojamos paskaitos, literatūros parodos, piešinių konkursai (vaikų literatūros sk.), knygų aptarimai, vakarai. Čia ypač aktyviai prisideda Skaitytojų aptarnavimo ir vaikų literatūros skyriai.

Gamtosaugininkų iniciatyva organizuojamos ekskursijos į draustinius. Aplankytas Žuvinto rezervatas, Ignalinos nacionalinis parkas (1979), o 1981 m. pabuvota Saaremo salose (Estijos TSR). Kasmet po porą kartų išvašiuojama į mišką - grybauti ar uogauti.¹

Šios organizacijos narių pastangomis bibliotekoje iškabinti spalvingi plakatai gamtos apsaugos tema, o prieš Naujuosius metus visi bibliotekos skyriai pasipuošia išradingai sukomponuotomis šventinėmis puokštėmis.

¹ Apie šias keliones žr. t.p., p. 37-38.

Jau 1963 m. bibliotekoje įkurta Paminklų apsaugos ir kraštotyros pirminė organizacija, tuomet vadintas k r a š t o t y r o s būrelis. Pradžioje jam vadovavo E. Daunoravičiūtė (sg), vėliau L. Račiūnas, nuo 1974 - 1979 m. R. Česnickienė, o nuo 1979 m. iki šiol pirmininke išrinkta I. Sisaitė (Kr. pirmininkės pavaduotojas V. Zaikauskas (vaikų liter. sk.), sekretorė - V. Kuklienė (sg)).

1981 m. bibliotekos kraštotyros organizaciją sudarė 25 nariai (įstoje V. Kalneva ir D. Ulčinaitė, išvyko A. Andrašiūtė ir V. Vildšianaitė).

Pagrindinę šios organizacijos veiklos kryptį lemia bibliotekos kraštotyros skyriaus veikla, t. y. vilnistikos literatūros kaupimas ir propaganda įvairiomis formomis.¹ Še to, kraštotyros nariai dalyvauja bibliotekos visuomeninių organizacijų renginiuose. Pastaraisiais metais jų iniciatyva pradėta intensyviai tvarkyti bibliotekos istorijos medžiaga (1950-1980), užrašyti darbo veteranų atsiminimai, pradėta kaupti medžiaga albumui "Iš Trakų gatvės istorijos". 1981 m. užrašyti seniausių gatvės gyventojų atsiminimai, sudaryta literatūros šaltinių bibliografija.

Šiais metais pradėtos rengti "Kraštotyros valandos", kurios turėtų tapti gražia tradicija. Aktyviausias šių valandų organizatorius, kraštotyros entuziastas V. Zaikauskas. Vasario mėn. jis įdomiai papasakojo apie "suvusias kulto ir apeigų vietas Vilniuje", vėliau klausėms jo turiningų paskaitų apie žiemos ir pavasario ciklo lietuvių apeigas. VVPI dėstytojas J. Trinkūnas supažindino bibliote-

1

Apie kraštotyros darbą, šr. p. 14 - 17, 22.

kos kraštotyriminkus su lietuvių liaudies meno simbolika.¹

Kraštotyriminkai šefuoja priskirtų 13-ojo ir 28-ojo senamiesčio kvartalų kultūros ir architektūros paminklus.

Lankomas Vilniaus liaudies universiteto kultūros paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos fakulteto paskaitos. Dalyvaujama kituose mieste kraštotyriminkų renginiuose, o š. m. kovo 25-26 d. mūsų pirminės organizacijos pirmininkė dalyvavo respublikinės draugijos VI-ajame suvažiavime.

Kasmet organizuojamos įvairios kelionės. Kraštotyriminkų iniciatyva planuojama apalankyti visų Vilniaus senos rajonų žymesnes vietas. Jau keliauta po Vilniaus rajoną (1979 m.).² Beveik visada savo išpildžiais su kraštotyriminkais bei mėgstančiais keliones per "Kraštotyros valandas" pasidalina aplankiusieji tolimesnes Šalis. Šiemet turėjome progos pasiklausyti V. Zaikausko pasakojimo apie Čekoslovakiją.

¹ Žr. kraštotyros susirinkimų protokolus.

² Plačiau apie keliones, žr. p. 37-38.

XIII. VISUOMENINIS KULTŪRINIS BIBLIOTEKOS GYVENIMAS

Bibliotekos partinė, komjaunimo ir kitos visuomeninės organizacijos daug dėmesio skiria kolektyvo idėjiniam, politiniam auklėjimui, agitaciniam - propagandiniam darbui. Kasmet bibliotekos darbuotojai išklauso po keletą p a s k a i t ų tarptautiniais, ekonomikos, literatūros ir meno bei kitais klausimais.

1981 metais buvo perskaityta 10 paskaitų. Organizuoti paskaitų ciklai TSKP XXVI ir LKP XVIII suvažiavimų medžiagai studijuoti bei jų nutarimams aptarti. Jas skaitė "Žinijos" draugijos lektorai, kvalifikuoti specialistai Salčiūnas, Minkevičius, Vypartas ir kiti. Organizuota taip pat paskaita "Žmogus kolektyve". "Žinijos" draugijoje klausytasi ciklo paskaitų "Mada - 81". Da kolektyvo nariai lankė komjaunimo politinio švietimo sistemos užsiėmimus. Bibliotekos direktorė L. Pagirienė šiais metais baigė marksizmo-leninizmo universitetą. Šiuo metu jau keturi bibliotekos darbuotojai yra jį baigę. Direktorės pavaduotoja mokslo reikalams D. Stanevičienė lankė jaunojo komunisto mokyklą prie Vilniaus m. Spalio rajono Partijos komiteto. 9,9% darbuotojų yra propagandistai, agitatoriai.

Kolektyviai lankomi teatre spektakliai, koncertai. Per sanitarines dienas stengiamasi pabuvoti įdomesnėse p a r o d o s e. Pastaraisiais metais apžiūrėta naujojo LTSR Revoliucijos muziejaus ir LŪPP ekspozicijos, aplankytos vengrų taikomosios dailės (LTSR Dailės parodų rėmuose), švedų kultūros paroda (LŪPP rėmuose) ir kt. Organizuota ekskursija į Vilniaus plastmasinių dirbinių gamyklą.

Bibliotekos darbuotojai turi jau t r a d i c i n i ų kolektyvo š v e n č i ų. Šiais metais remontas sutrukdė organizuoti gruodžio mėnesį A. Mickevičiui skirtą vakarą. Kasmet (nuo 1977 m.) paskutinį rugsėjo penktadienį pagerbiami bibliotekos darbe veteranai. Šiais metais jų buvo keturi.¹

¹ Žr., p. 23

Tą pačią dieną pasveikinami su paskyriau atėję dirbti jaunieji specialistai, pagerbiami išeinantys į pensiją darbuotojai.

Ypač visų laikiami ir mėgstami Kovo 8-osios proga organizuojami v a k a r a i. Nepakeičiama jų organizatorė ir režisierė dabartinė meno literatūros skyriaus vedėja R. Janauskaitė. Šių metų kovo 5 d. šiūrovus pradžiugino "Senamiesčio orakule" teatro trupės talentingai suvaidintas spektaklis¹, o paskui visi vakaro dalyviai buvo pakviesti paragauti bibliotekos šeimininkų pagamintų patiekalų.

Per Naujuosius Metus mašyčiai ir jų mamos dalyvavo susitikime su Seneliu Šalčiu (V. Zaikauskas - Vaikų literatūros sk.). Mokyklinio amžiaus vaikams buvo gauti bilietai į Naujametinę eglutę Profesajungų ir Sporto rūmuose.

Tradicija tapo mirusiųjų dieną aplankyti buvusių bibliotekos darbuotojų kapus.

Daug gražių išpūdžių palieka ir labiau vienija kolektyvą bendros i š v y k o s. Šių metų gegužės 29 d. grupė bibliotekos darbuotojų lankėsi Rumšiškių muziejuje (š r. nuotr.). Bibliotekos gamtos apsaugos draugijos pirminės organizacijos iniciatyva buvo suorganizuota įdomi turistinė kelionė į Saremo salą Estijos TSR (birželio 27-liepos 4 d.). Pakeliui aplankyti taip pat Talinas, Tartu, Pskovas, Daugpilis (š r. nuotr.). E. Skuodytė (Metodikos sk. vedėja) ir V. Zaikauskas (Vaikų literatūros skyrius) parašė sąmojingą šios kelionės dienoraštį.² Šios, taip pat praėjusių metų kelionės į Užkarpatę išpūdžiais gruodžio 7 d. pasidalinta su nevažiavusiais bibliotekos darbuotojais.

¹ Plačiau apie šiuos dienas skirtą vaidinimą, š r. p. 48 pateikiamame priede

² Jis saugomas bibliotekos archyve.

Rugpjūčio 12 ir spalio 21 d. grupė bibliotekos darbuotojų pabuvoje Naugarduke (Lietuvos TSR) - Adomo Mickevičiaus vaikystės ir jaunystės mieste. Čia aplankėme poeto memorialinį muziejų, įkurtą 1938 m., buvome įkopę į poeto "Nemirtingumo kalvą", supiltą 1931 m.

Dažnai išvykstama uogauti ir grybauti. Šiais metais važiavome spanguoliauti (rugsėjo 4 d.), grybauta Pirčiupio apylinkėse (rugsėjo 16 d.). Geriausiai sekėsi rinkti baravykus M. Šriubšienei, S. Morkānienei, D. Veniulienei (visos iš literatūros komplektavimo ir tvarkymo skyrių), K. Šiaudinienei (Bibliografijos ir informacijos k.).

Dėta pastangų pagerinti kolektyvo sportinę veiklą. Buvo nupirktos 6 poros slidžių su batais, palapinių, miegamųjų maišų, sutvarkyta valtis Trakuose. Tačiau didesnių sporto entuziastų vis dar trūksta. Pvs., šiemet Respublikinio profsąjungos komiteto organizuotame sveikatingumo šygyje slidėmis dalyvavo tik kelios šeimos (A. Mačiulienės, V. Gudelevičiūtės, S. Morkānienės).

Daug dėliaugsmo suteikė baseino lankymas (nuo spalio 20 d. iki 1982 m. birželio mėn.) ir choreoterapijos užsiėmimai.

XIV. BIBLIOTEKOS ŪKINĖ VEIKLA, MATERIALINĖ

SAŽĖ.

Š. m. kovo mėnesį respublikinio paminklų restauravimo tresto darbininkai pradėjo bibliotekoje remontą. Tačiau darbai vyksta labai lėtai.¹ "bibliotekos patalpų būklė, ušitęsę remonte darbai kelia didelį nerimą," - buvo pažymėta po minėtojo gegužės mėn. respublikinės bibliotekos darbuotojų patikrinimo.² Vienas šio rašto esmepilorių buvo nusiųstas LTSR kultūros ministru J. Sieliniui. Čia rašoma, jog dėl remonte uždarytas abonementas, įlinkusios ir gali ilti skaityklos lubos, neatitinka keliamų reikalavimų ir tiesiog avarinė saugyklos būklė. Be to, abonementas ir skaitykla neturi jokio rezervo augančiam spaudinių fondui, nėra patalpos masiniams renginiams. Didžiulė saugyklos fondų dalis sukrauta į rietuves, dėl patalpų stokos negalima panaudoti technikos priemonių.³

Jau 1980 m. gruodžio mėnesį pradėti uždarinėti abonemento fondai, o nuo 1981 m. kovo mėnesio abonementas ir jaunimo skyrius visai nutraukė skaitytojų aptarnavimą. Kurį laiką čia buvo tik priimanos grąžintos knygos, vėliau, nuo birželio mėnesio mažame kambarėlyje pradėta aptarnauti skaitytojus ir naujai gauta literatūra.

Tuo tarpu atliekantys remontą išardė čia krosnis, menkaverteres pertvaras. Kadangi pasirodė, jog medinius perdengimus būtina pakeisti metaliniais, kas nebuvo numatyta projekte, remonte darbai abonemente sulėtėjo.

Pusę metų remontas trikdė ir Spaudinių komplektavimo bei Tvarkymo skyrių veiklą.

¹ Žr. metraščio priede pateikiamas iškappas iš periodikos, p. 45-46.

² Žr. patikrinimo pažymos p. 6.

³ Žr. b-kos archyvo 81.07.10 d. raštą Nr. 01/653.

buvo remontuojamas taip pat meno literatūros skyrius, taip pat administracinės bibliotekos patalpos, kur numatytas ir įgyvendintas įdomus spalvinis koridoriaus sprendimas (konsultantas - dail. R. Dalinkevičius). Bibliotekos patalpos išradingai atitvertos nuo gyventojų; į koridoriaus langą įstiklintas vitražas (aut. R. Dalinkevičius). Atiduotas naudojimui dar vienas kambarys (20 m.²), kuriame įsikarė Metodikos skyrius; rengiant įėjimą į šį skyrių ir nenorint sugadinti koridoriuje esantį veidrodį įreminančios keramikos, buvo iškiršta niša sienoje ir atkirstas direktorės kabineto kampas. Metodikos skyriuje įvesta dienos šviesa. Po remonto visų sk. kabinetai estetiškai sutvarkyti, papuošti paveikslais, keramika, kilimais.

Dėl remonto ir saugumo technikos reikalavimų uždaryta maždaug trečdalis skaityklos. Nuo lapkričio 21 d. tik iš uždarų fondų buvo aptarnaujami skaitytojai Vaikų literatūros skyriuje, o gruodžio mėnesį jis visai uždarytas.

Bibliotekoje beveik visur pakeista elektros instaliacija, suremontuotas elektrinis dšiovintuvas rankoms. Vaikų literatūros skyriui pasiūti darbo chalatai. Remontų sąmatinė vertė 1981 metais - virš 26.000 rublių. Inventoriaus ir įvairių įrengimų sąmatinė vertė - 12.000 rublių; bibliotekoje gauta nauja automašina UAZ-452 D (36-09 LKG), bet ji aptarnauja LTSR Kultūros ministerijos bibliotekų reikalų valdybė. Bibliotekai priklausanti tos pat markės mašina nuo II pusmečio atiduota kapitaliniam remontui.

Esantinė šių metų problema - bibliotekos patalpų valymo kokybė, valytojų darbas. Šie klausimai pasteviai, kartais labai aštriai ir anaip tel ne korektiškai (dažniau iš techninio personalo pusės) buvo svarstomi akio dalies ir bibliotekos skyrių vedėjų gamybiniuose susirinkimuose.

ŽYMESES 1981-ŪJŪ METŪ VVB GYVENIMO DATOS

<u>sausio mėn.</u>	I kartą paskelbtas geriausio neetatinio VVB bibliotekos metodinio konkursas
<u>vasario mėn.</u>	pradėtos rengti "Kraštotyros valandos"
<u>vasario 5 d.</u>	vyko komjaunuolių lenininė įskaita
<u>kovo mėn.</u>	dėl remonto nutrauktas darbas Abonemento ir Jaunimo skyriuose
<u>kovo 5 d.</u>	įvyko Moters dienai skirtas bibliotekos teatro spektaklis "Per laurus į laimę"
<u>balandžio mėn.</u>	gautos patalpos Meno literatūros skyriui, prasidėjo I aukšto patalpų remontas (direkcijoje Komplektavimo ir Metodikos skyriuose)
<u>gegužės 28-29 d.</u>	LTSR valst.respublikinės bibliotekos komisija tikrina VVB darbą
<u>birželio mėn.</u>	Abonementas pradėjo aptarnauti skaitytojus naujai gaunama literatūra
<u>birželio 27 - liepos 4 d.</u>	kolektyvinė kelionė į Saremo salas (EstijosTSR)
<u>liepos mėn.</u>	dėl avarinės lubų baklės 2 kartus sumažintas skaityklos vietų skaičius
<u>rugpjūčio 12 d.</u>	išvyka į Naugarduką
<u> rugsėjo 25 d.</u>	pasveikinti keturi darbo veteranai (M.Šriubšienė, A.Švelnytė, D.Veniulienė, G.Usavičiūtė)
<u>spalio 21 d.</u>	išvyka į Naugarduką

lapkričio mėn.

Metodinis skyrius gavo naujas patalpas,
baigti komplektuoti Meno literatūros
skyriaus darbuotojai

lapkričio 21 d.

prasadėjo remontas Vaikų literatūros
skyriuje (skaitytojai aptarnaujami tik
iš uždarytų fondų)

gruodžio mėn.

Vaikų literatūros skyrius visai nutraukė
skaitytojų aptarnavimą,

gruodžio mėn.

išaiškinti geriausi VVB neetatiniai
metodininkai

VVB DARBUOTOJŲ STRAIPSNIAI IR STRAIPSNIAI APIE
BIBLIOTEKĄ 1981 MŲ SPAUDOJE (BIBLIOGRAFIJA)

1. GRAŽIENĖ R. bibliotekininkų uždaviniai:/Sutinkant TSKP XXVI suvažiavimą/.-Draugystė(Vilniaus raj.), 1981,vasario 19.
2. -"- Grašios darbo dovanos:/Vilniaus sonos b-kos TSKP XXVI ir LKP XVIII suvažiavimams/. - Bibliotekų darbas,1981,Wr.3,p.3.
3. -"- Ko reikalaujama iš bibliotekininkų:/Bibliotekų uždaviniai,psitinkant TSKP XXVI suvažiavimą/.- Žvaigždė (Švenč.),1981,sausio 24
4. -"- Seminarų dienos:/Seminaras VVB/.-Bibliotekų darbas,1981,Wr.1,p.26.
5. JURŠENIENĖ O. /Naujų knygų apšvalgos:/VVB/.-Bibliotekų darbas,1981,Wr.1,p.32.
6. RUZGAS A. A.Mickevičius lietuvių bibliografijoje:/Apie VVB darbuotojes K.Šiaudinienės parengtą ir 1981 m.išleistą bibliografinę rodyklę "Adomas Mickevičius"/.-Bibliotekų darbas,1982,Wr.7,p.35.
7. STANEVIČIENĖ D. Kad knyga pasiektų kiekvieną vilnietį:/ Apie bibliotekų tinklą Vilniuje,mieste gyventojų bibliotekinį aptarnavimą/.- Bibliotekų darbas,1981,Wr.6,p.14.
8. -"- Metodinio darbo apščiara:/Apie Vilniaus sonos bibliotekų rezultatus respublikos metodinio darbo apščiaroje/.- Bibliotekų darbas,1981,Wr.3,p.29.

9. ŠIKŠNAITĖ V. Apšiaros nugalėtojai:/Apie Kaišiadorių raj. CS - geriausio masinio renginio, skirto įžymioms 1980 m.datoms pažymėti, apšiaros nugalėtoją/. - Į komunizmą (Kaiš.),1981,sausio 6.
10. ZAIKAUSKAS V. Apie darbą su vaikais:/Apie VVB vaikų literatūros skyriaus surengtą soninį seminarą CS vaikų literatūros skyrių vedėjams/.- Bibliotekų darbas,1981, Nr.8,p.17.
11. DZIUS A.(LUKŠA) Kto pomožė bibliotece? - Czerwony Sztandar,1981, 3 czerwca.
Apie užsitęsusi remontąVVB.
- 12.Prace trwają. - Czerwony Sztandar,1981,15 lipca.
Apie remonto darbus VVB.
- 13.SZOSTAKOWSKI J. Mickiewicz po litewsku.- Czerwony Sztandar,1981,12 sierpnia.
Apie literatūros rodyklę "A.Mickevičius", kurios viena iš autorių Bibliografijos ir informacijos skyriaus vedėja K.Šiaudinienė.
14. TRYK J. "Wasz wierny przyjaciel."- Czerwony Sztandar,1981,5 maja.
Taip pat apie Abonemento darbuotoją A. Lukšą ir jos atsiliepinimas apie laikraštį "Czerwony Sztandar."

Apie bibliotekos teatro spektaklį

BIBLIOTEKININKYSTĖ AMŽIŲ VIINGIUOSE

(1981 m.kovo 5 d.Rež. R.Janauskaitė)

Salė buvo pilnutėlė. Kur gi ne ! Pradžiuginti išpadingu praėjusių metų spektaklių, nekantriai laukėme ir šiųmetinio reginio Repertuaras - kaip niekada užslaptintas - net patys dalyviai nežinojo savo vaidmenį, bendra kompozicija pynėsi tik svarbiausiųjų spektaklio kūrėjų - režisierės ir scenarijaus autorių mintyse.

Pagrindinė vaidinimo ašis - mūsų darbo ir gyvenimo palydovės - knyga, biblioteka, žmonių santykis su jomis, ryškiausios bibliotekininkystės aktualijos.

Pirmoje dalyje - kaip įprasta bet kuriam rimtam darbui - žvilgsnis į pradžių pradžia - pirmųjų bibliotekų gimimą, pirmuosius bibliofilijos daigus (bibliotekininkė - R.Janauskaitė, skaitytojas - G.Paura).

Meilė knygai davė gražių vaisių, papuošė visų epochų žmogų šviesos ir išminties aureole. Skaitantis knygą žmogus buvo svarbiausias šventinės kompozicijos herojus (J.Varnas, V.Sieliūnaitė, V.Šikėnaitė). Kartu ryškėjo ir bene pirmojo kultūros sėjėjo - bibliotekininko paveikslas. Kažkada ir šių įstaigų darbuotojams už apilaidumą buvo kertamos galvos... (V.Kalneva - bibliotekininkė, V.Zaikauskas - budelis). Ir serenados jiems buvo dainuojamos... (T.Grinkevičienė, J.Varnas, H.Parulskis). " O praėjusieji aukso amžiai", - atsiduso kažkas iš spektaklio paveiktų žiūrovų.

Beveik apsalome nuo iškilmingos keturių mūsų giesmės (S.Zubkaitienė, D.Pavlovič, M.Rudytė, M.Matulevičiūtė)... Teigiamas emocijas papildė ir išraiškinga pantomima (V.Zaikauskas).

O naujas paveikslas jau bandė praskleisti paslaptingosios ateities skraistę. Ir atsidarėme tarpplanetiniame bibliotekininkystės specialistų simpoziume. Vertėja - poliglotė (D.Barkauskienė)

vos spėjo versti turiningus simpoziumo dalyvių (M.Šriubšienės, V.Gudelevičiatės, V.Zaikausko) interviu.

"Žemė nesisuktų be žemaičių", - paglostė ausį maloni, pamariu padvelkusi lietuviška šneka. Tai prakalbo vienas iš X planetos gyventojų, sužavėtas žemaičių dialekto savitumo ir jį tobulai išmokęs (M.Rudytė). Po išpadingo ir spalvingo, rodos, akimirką tetrukusio šou tapome šventinės simpoziumo dalies dalyviais... Dabar jau aktoriai ne iš scenos entuziastingai dalinosi su žiūrovais kūrybinėmis paslaptimis. Ypač daug išpādžių patyrė šių metų debutantai - bibliotekos garbės svečiai - Hugo Parulskis ir dailininkas Jonas Varnas.

Antroje dalyje buvo pagerbta moteris - bibliotekininkė (juk spektaklis vyko artėjant Kovo 8-ajai), taurios ir nelengvos specialybės atstovė, moteriškiausioji iš moterų. Sveikino direktorė L.Pagirienė, partinės organizacijos sekretorė T.Lobanova, profkomiteto pirmininkė A.Mačiulienė, kalbėjo svečiai.

TSRS Valstybinis pedagoginis institutas

TSRS Valstybinis universitetas

TSRS Valstybinė biblioteka

S A N T R U M P O S

Ab.	abonementas
aps.	apsaugos
Bg	Bibliografijos ir informacijos skyrius
CB	Centrinė biblioteka
CBS	Centralizuota bibliotekų sistema
DOR	diferencijuotas vadovų aptarnavimas (= дифференцированное обслуживание руководителей.)
IRI	atraninis informacijos platinimas (= избирательное распространение информации)
Kr	Kraštotyros skyrius
MFLB	Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija
Met.sk.	Metodinis skyrius
Sk	skaitykla
sk.	skyrius
TBA	tarpbibliotekinis abonementas
VVPI	Vilniaus valstybinis pedagoginis institutas
VVU	Vilniaus valstybinis universitetas
VVB	Vilniaus viešoji biblioteka

ILIUSTRACIJŲ SĄRAŠAS

1. Taip atrodė 1981-aisiais bibliotekos kiemas (nuotr. Č. Montvilos)
2. Tokie buvo administracinių patalpų koridoriai... (nuotr. Č. Montvilos)
3. Iš respublikinio bibliografų seminaro, kuriame dalyvavo ir dvi VVB darbuotojos (nuotr. Telšių fotografo)
4. Liaudies buities muziejuje Rumšiškėse (nuotr. I. Tubaitės)
5. Vaikščiojant po senas sodybas (nuotr. I. Tubaitės)
6. Apžvelgiame Estijos sostinės panoramą (nuotr. A. Veniulio)
7. Talino senamiestyje (nuotr. A. Veniulio)
8. Saremo salose (nuotr. A. Veniulio)
9. Pskovo kremliuje (nuotr. A. Veniulio)
10. Ilgametis bibliotekos vairuotojas Juozas Seliaš Pskove (nuotr. A. Veniulio)
11. Įspūdinga senosios Pleskavos architektūra (nuotr. A. Veniulio)
12. Bibliotekos "teatro" artistai prieš spektaklį (nuotr. E. Montvilos)